

На 3. III. 1966 година от Института за паметниците на културата съобщават, че гражданин е уведомил за откриването на някакви стари стени при изкопни работи за изграждане на жилищни блокове в квартал "Х. Димитър", местността "Герена".

На 4. III. 1966 г. обектът бе посетен от зав. Археологическия отдел М. Станчева. Положението на обекта е следното: С багери и булдозери са подготвени изкопите за четири жилищни блока, между които остават свободни пространства. Блоковете ще бъдат изградени върху доскоро обработван и засяван терен. Изкопите са вече завършени, като в три от тях са засегнати солидни стени, градени от камък, тухла и хоросан. На места булдозерът е откъртил големи късове зидария, на други е прехвърлил върху насипите на страна от изкопите архитектурни фрагменти. Почти навсякъде насипите са много наситени с натрошени тухли и керемиди. В пръстта се откриват и късове от керамични съдове. Между тях късовете от доброкачествена керамика с червен фирнис показват недвусмислено, че се касае за сгради от римската епоха. За същото свидетелствуват и тухлите и керемидите тип тегула.

Архитектурните фрагменти, които сега са на повърхността са:

- а/ грубо изработена варовикова база, състояща се от квадратна плинта и начало на цилиндричен ствол на колоната;

- б/ капител тип вийски, също от варовик, грубо изработен;

- в/ дял от архитрав с *ови и денникулли* прецизно изработен от сиво-бял мрамор.

Базата и капителът се изхвърлени от един от изкопите, а фрагментът от архитрав - от изкоп за друг блок. Те не могат да произхождат от една и съща сграда. По думите на работниците един ^{на} подобен на този камък", т.е. на архитрава, е засяпан ~~от~~ около 15 м. от другия.

Между изкопите за четирите блока до оформената там улица са изкопани оформящи квадрат изкопи за изграждане на трафоуст. На две места те пресичат стени, градени от ломен камък и хоросан, които

Доколкото личи, са легнали перпендикулярно една към друга.

На няколко метра от тези стени сега се намира оброк - каменен кръст с почти заличени орнаменти, които навярно първоначално е бил зарит в пръстта, а по-късно укрепен с квадратна бетонна площадка.

По думите на местни стари хора по тези места тревата и посевите съхнали по местата, където навярно под плитък насип са лежали останките от стени.

На 7 март 1966 г. обектът бе посетен отново от Станчева и Рогова и въпреки неблагоприятното време бяха направени снимки на изхвърлените от булдозера архитектурни фрагменти и личещите останки от строежи.

Междувременно ИОПК изпрати писмо до председателя на ИК на СИС, за да се спре строежът и осигури проучването на обекта. Сътрудниците на МИС издиряха инвеститорите и техническите ръководители на обекта. На всички работници бе разяснено, че трябва да се съобщава за находките и им бяха дадени телефонните номера на музея.

Беше събрана допълнително керамика от насипите при изкопите. Там е била намерена ~~и~~ по-рано кръгла еднофитилна глинена лампа.

21. III. 1966 г. - понеделник

Време студено и ясно.

Работят 5 души работници.

Започваме работата на изкопа за бл. 23. В югоизточния край на изкопа булдозерът е засегнал дебела стена зидана от ломен и речен камък. Тъй като в останалите части на изкопа при сегашното положение не се очертават следи от други старини, а именно бл. 23 е пусков, започваме на този пункт.

Още през първия ден на работата се очертава правоъгълна сграда със стени, чиито субструкции са открити на нивото, на което е минал булдозерът, т. е. на 1.50 м. от околния терен.

В посока си-из стената има дължина 6.8 м. /по външното лице/. Копане се в югозападна посока по целия фронт на помещението на дълбочината, на която са запазени стените. Насипът е хумус, примесен особено в северозточния край с материали от горните части на разрушените стени - хоросан и късове тухли.

Хванати са двата външни ъгъла на постройката и северозточният вътрешен ъгъл. В този ъгъл отвътре се вижда началото на тухлена зидария, която ще ни даде указание за вътрешното ниво на пода.

В насипа се намериха няколко фрагмента от типична римска керамика, от съдове с различни форми.

22. III. 1966 г. - вторник

Слънчево и топло време.

Работят 7 души работници.

Продължава работата по разкриването на източната и западна стена на сградата. Северната стена бе разчистена от вътрешната страна. Тя има дължина 4.95 м. и дебелина 1.30 м. На дълбочина 60 см. от околния терен вътрешността на помещението е посипано с хоросан с голям примес от счукана тухла. На 4.80 м. от външния северозточен

ЪГЪЛ външната стена има удебеление, излизащо на изток на 39 см. Това удебеление продължава на юг.

Стари хора разказват, че на това място е имало стар манастир "Св. Троица". Много дебели стени са били разкрити при прокопаването на водопроводен канал, който минава на около 50 м. на изток от сградата, която разкопаваме.

23. III. 1966 г. - сряда

Слънчево и топло време.

Работят 8 души работници.

Продължаваме разкриването на стените. На 6,80 м. от северозападния ъгъл на сградата на западната стена има същото уширение на стената, както и при източната. Разкрили сме го на 1,90 м. дължина. Продължава още на юг. Уширението излиза на 50 см. на запад.

Насипът е мвото беден на находки.

24. III. 1966 г. - четвъртък

Студено време.

Работят 9 души работници.

Продължава работата по разкриването на източната и западната стени с посока север-юг. Разширението на източната стена от каменна зидария продължава в южна посока, но все имаме каменни блокове.

Западната стена продължава със същото разширение от тухлена зидария примесена с камъни. Сваля се и пръстта между двете стени за изравняване до нивото на запазените стени /западна и източна/.

25. III. 1966 г. - петък

Студено време.

Работят 9 души работници.

Продължава работа по разкриването на източната и западна стена. Достигнали сме на юг до 9 м.. Стените продължават още на юг.

Разширението на източната и западна стена продължава. Сваля се ^{на}наси-
па между двете стени. Липсват находки.

26. III. 1966 г. - събота

Студено време?

Работят 7 работници.

Продължава работата по разкриване на източната и западна
стени. Сваля се ^{на}насипа между тях. Стените продължават на юг. Находки
липсват.

28. III. 1966 г. - понеделник

Студено време.

Работят 9 работници.

Продължава работата по разкриването на източната и западната
стени и ^{на}сваляне насипа между тях за достигане нивото на запазените
стени. Западната стена на 6.65 м. прави ъгъл и започва да следва
посока изток-северозапад, като самата стена не е права, а върви в
полукръг. Тя има дебелина 0.90 м. и е от тухлена зидария.

Находки няма.

29. III. 1966 г. - вторник

Студено време.

Работят 10 души работници.

Продължаваме следенето на двете стени - източна и западна и
^{на}сваляне насипа между тях. В източната част стената също прави откло-
нение с посока запад-изток и започва същата стена, както в западната
част, симетрично разположена на нея от тухлена зидария. Тук обаче
западната стена, която следихме до ^{сега}, продължава в посока юг-север.

Находки няма.

30. III. 1966 г. - сряда

Студено време. Преваливания от дъжд и сняг.

Работят 9 работници.

Работи се по разкриването на източната и западната стени. В западната част на обекта стената следва формата на полукръг, като взема посока към близкия трафопост. При строенето ^{на} на последния не са били открити следи от стена поради това, че не е сгизано на дълбочината, на която откриваме стената. В източната част се следи стената, която също върви в полукръг с посока запад-изток. Сваля се насипът между двете стени за изравняване на терена.

Липсват находки.

31. III. 1966 г. - четвъртък

Студено и ветровито време.

Работят 9 работника.

Продължава работата по разкриването на източната и западна стени, които следват формата на полукръг. Западната стена достига до трафопоста и продължава в посока запад-изток.

Сваля се насипът между двете стени за изравняване на терена.

Находки липсват.

1. IV. 1966 г. - петък

Студено и ветровито време.

Работят 9 работника.

Продължаваме работата по разкриване на стените и сваляне насипа между тях.

Находки липсват.

2. IV. 1966 г. - събота

Студено време.

Работят 10 работника.

Продължаваме следенето на двете стени и свалянето на насипа

между тях. При сваляне на насипа между източната и западната стени се откри стена, която съединява двете стени ^{там} ~~нак~~, където започват да следват формата на полукръг.

Западната стена извива в източна посока и започва права стена. Източната още не е разкрита до това положение.

4. IV. 1966 г. - понеделник

Студено време.

Работят 11 работника.

Работи се по следенето на двете (източна и западна) стени и продължава свалянето на насипа между тях за изравняване до западното ниво на стените. Изкарва се с колички натрупаната при работа пръст върху терена за по-лесно сваляне на горния пласт от насипа.

Находки липсват.

5. IV. 1966 г. - вторник

Студено време с преваливания от дъжд.

Работят 10 работника.

Продължава работата по следенето на стените и сваляне ^{на} насипа между тях за изравняване на терена.

Находки липсват.

6. IV. 1966 г. - сряда

Студено време.

Работят 9 работника.

Работи се по следенето на стените и сваляне ^{на} насипа между тях. На 11.30 м. от крайната северна стена върви друга стена. _____ м. успоредна на нея, която съединява двете абсиди. Върху стената бяха намерени една малка римска монета и един фрагмент от лампичка /керамика/.

7. IV. 1966 г. - четвъртък

Студено време

Работят 11 работници.

Продължаваме разкопаването на стените. В южната част от стената, която затваря двете абсиди излизат две стени, перпендикулярни на нея, които изглеждат, че са продължение на двете стени /източна и западна/ преди да започнат да следват формата на полукръга. Засега по следенето на тези две стени не се работи, защото теренът е доста разкалян.

Находки липсват.

8. IV. 1966 г. - петък

Слънчево време

Работят 11 работника.

Работи се предимно за сваляне на насипа между стените за изравняване терена до нивото на запазените стени. Пръстта се разчиства на разстояние 50 см. от стените, за да не може при по-силни дъждове да се свлече в изкопа.

Находки в насипа липсват.

9. IV. 1966 г. - събота

Слънчево време.

Работят 11 работника.

Продължава следенето на стените и сваляне на насипа между тях.

Находки липсват.

11. IV. 1966 г. - понеделник

Слънчево време след дъжд. Теренът доста разкалян. Работи се трудно.

Работят 11 работници.

12. IV. 1966 г. - вторник

Студено време, превалявания от дъжд.

Работят 14 работници.

Теренът много разкалян. Работи се трудно. Продължава работата по разкриване на крайната южна стена. Сваля се насипът

13. IV. 1966 г. - сряда

Слънчево време.

Работят 13 работници

Продължаваме работа по разкриване на източната и западна стени, които продължават след полукръглата помещение с посока север-юг.

Сваля се насипът в полукръглата помещение за откриване на западната му стена.

Находки липсват.

14. IV. 1966 г. - четвъртък

Студено време. Вали дъжд.

Работят 11 работника.

Следиме източната и западната стени с посока север-юг. Те продължават на юг с посока към улицата.

Сваля се и насипът във вътрешността на абсидата.

След обяд се работи малко поради силния дъжд.

15. IV. 1966 г. - петък

Студено време. Теренът доста разкалян.

Работят 10 работници

Работи се по разкриването на двете стени (източна и западна) ^{сти} като завършват следването на посоката север-юг, а правят ъгъл от двете страни и започват да вървят една срещу друга, за да се съединят и образуват южната стена на страдата. Сваля се и насипът в абсидата.

Находки липсват.

16. IV. 1966 г. - събота

Топло време.

Работят 11 работници.

Продължаваме следенето на южната стена на сградата и сваляне на сипа във вътрешността на абсидата до пълното разкриване на външните стени на сградата.

18. IV. 1966 г. - понеделник

Студено и мрачно време.

Работят 12 работници.

Работи се по разкриването на крайната южна стена. Започва свалянето на пласта във вътрешната част на така очертаната сграда. Започваме от северната част на сградата, където се очертават две малки помещения - дълж. 2.25 м. шир. - 1.25 м. разположени едно до друго - напълно еднакви. Слизаме в тях на дълбочина 0.40 м.

Находи липсват.

19. IV. 1966 г. - вторник

Слънчево и топло време.

Работят 13 работници.

Завършва се работата по следенето на южната стена и се очертава напълно сградата от всички страни.

Започва сваляне на вътрешния пласт. В северната част след двете малки помещения 1 и 2, следват още две, същите по размери и разположение. След тях започва стена, дебела 0.50 м., успоредна на северната стена. В помещение № 3 има следи от горене - много въглени от дървени въглища.

20. IV. 1966 г. - сряда

Слънчево и топло време.

Работят 13 работници.

Работи се по очертаване на южната стена и сваляне ^{на} вътрешния пласт в така очертаната сграда.

След четирите малки помещения, започва едно голямо, което е ограничено между ^{дясно} стената 0.50 м., с която завършват малките помещения и северната стена на елипсовидното помещение. В него се намери едно медно капаче от съд и една счупена на половин монета. Керамиката ^в проста и оскъдна.

В помещ № 5 има ~~много~~ много следи от горене. Северната му стена е широка _____ м. и е покрита цялата с плочки ^{тухли} керамика. Плочките са ^{тухлите} в _____ реда.

21. IV. 1966 г. - четвъртък

Слънчево и топло време.

Работят 14 работници.

Завършваме работата при южната стена. Започваме свалянето на насипа в елипсовидното помещение. Това помещение се пресича от две стени /източна и западна ⁷, които вървят от сев. стена на сградата / ⁹,

които отсичат абсидите и се получава едно правоъгълно помещение и две полукръгли, симетрично разположени от двете му страни. В правоъгълното помещение беше открита една монета.

Сваля се и насипва ^в между южната стена на сградата и ^{вннатата} южната стена на елипсовидното помещение. Тук пластът ^е наситен с римски тухли и керемиди, особено много керемиди - изглежда ^{че} се касае за някакво срутване.

Малко и проста керамика.

22. IV. 1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 16 работници

Продължава работата по сваляне на пласта във вътрешността на сградата до банката. Завършва работата в помещението, ограничено между южните стени /тези на сградата и на полукръглото помеще-

Находки липсват. Насипва ^т бежен - проста керамика.

23. IV. 1966 г. - събота

Студено време.

Работят 16 работници

Завършваме свалянето на II пласт във вътрешността на сградата и изравняваме терена навсякъде до банката.

25. IV. 1966 г. - понеделник

Топло време.

Работят 16 работници

Почистваме обекта. Чистят се стените с шпакли и метлички, за да се подготви за снимки.

Преди се сондаж успоредно на трафооста на 0.50 см. от него с посока запад-изток, за да хванем римската стена, която минава по трафооста. На дълбомина 1 м. излезе стена с посока север-юг. Раз-

чността се и насипа при блок 28 за откриване на каменния блок, затрупан там при работа на булдозера. Каштелът беше открит близо до пътя от трите страни с орнаменти.

26. IV. 1966 г. - вторник

Топло и слънчево време.

Работят 17 работници

Продължаваме работата по разкриване на стената северно от трафопоста с посока юг-север. На ___ м. западно от нея се откри нова стена широка ___ м., която върви успоредно на първата. Друга група започва работа в района на блок 27. Започваме сондажи за разкриване на римски стени в този район. В най-източната част на изкопа, изкопан от булдозера за блока върви стена с посока юг-север. С нея са свързани и две стени с посоки изток-запад, които са на разстояние ___ м. една от друга и широки ___ м. Тук стените са много разрушени. Вадени са камъни от тях и в насипа е останал на много места само хоросанът

27. IV. 1966 г. - сряда

Топло време.

Работят 16 работници

Работи се по следенето на двете стени до трафопоста. Стените продължават към север успоредно една на друга.

Работи се и в изкопа на блок 27 по разкриване на източните стени. В северна посока /сев. страна на изкопа/ следим 3 стени, които вървят към север. В района на блока т.е. в самия изкоп за блока, изкопан от булдозера, тези стени не се виждат, поради това, че булдозерът ги е помел. Ще вземем пласте по-надолу, за да видим разположението на стените и плана на сградата.

В помощ на спасителните разкопки работят и ученици от Строителния техникум.

28. IV. 1966 г. - четвъртък

Дъждовно време. Доста разкаляно.

Работят ¹⁴ работници.

За известно време преустановяваме следенето на стените до трафопоста, защото е много кално и пречи на работата с количките, а поради това, че стените вървят напред в северна посока пръстите се изкарва на голямо разстояние.

Работи се в блок 27. По средата на изкопа на блока върви стена с посока изток-запад. Продължава следенето на трите стени в северна посока. Тези стени са на разстояние м. една от друга. Първата стена от изток продължава в северна посока, а другите две завършват и започват стени с посока изток-запад.

29. IV. 1966 г. - петък

Мръчно време, със слабо преваляване.

Работят 16 работници.

Продължава работата в района на блок 27 по разкриване на римските стени.

30. IV. 1966 г. - събота

Вали дъжд цялата сутрин. - Теренът много разкалян. Не се работи.

3. V. 1966 г. - вторник

Слънчево и топло време.

Работят 13 работници.

Работи се по разкриване на стените в изкопа на блок 27.

Очертават се няколко помещения на една голяма сграда. Стени в южна посока няма, те вървят на север към блок 26. Продължава разкриването на стените южно от трафопоста. Стените продължават в северна посока.

В помощ на разкопките работят ученици от Строителния техникум.

4.V.1966 г. - сряда

Слънчево и топло време. Работят 15 работници.

Продължаваме разкриването на стените в района на блок 27. Стените тук са много ниско разрушени /само края на основите/. На места личат само хоросановите ^{летна} корита на камените - съвсем разрушени. Стари хора от квартала разказват, че оттук са вадили много камъни за строеж на къщите си.

Работи се и по следенето на стените към от трафопоста.

5.V.1966 г. - четвъртък

Слънчево и топло време.

Работят 16 работници.

Стените в района на блок 27 са разкрити и очертават четири помещения. Хванали сме южната крайна стена на римска сграда, северна нямаме, стените продължават в северна посока. Започваме сваляне на насипа в пространството между двата блока, за да проследим стените на сградата.

Продължаваме и следенето на стените до трафопоста. Източната стена завършва с лице и по-няколко започва праг. От нея на изток излиза една стена с посока запад-изток, която също завършва с лице и праг.

6.V.1966 г. - петък

Топло и слънчево време.

Работят 17 работници.

Работим по разкриването на стените в района на блок 27 и пространството между двата блока. Разчиства се терена между тях, за да може да се опъне мрежа и да започнем постепенно сваляне на пластове, защото тук стените са запазени на по-голяма височина.

Направихме няколко сондажа в изкопа на блок 26 в северната част - откриха се четири стени с посока към север.

За сега в този район не се работи.

При трафооста стените продължават. Източната стена след прага започва отново и на м. от нея излизат две стени в западна и източна посока.

7.V.1966 г. - събота

Топло и слънчево време.

Работят 17 работници.

Продължаваме работата по следенето на стените в района на блок 27 и пространството между двата блока.

9.V.1966 г. - понеделник

Дъждовно и студено време.

Работят 15 работници

Оформя се изкопът в близост до трафооста с оглед прехвърляне на тази група работници за разгръщане на работата в изкопа на блок 27. Поради разкаляния терен се прави само почистване и подготовка на терена за работи на блок 27.

В 2.30 часа се събра комисия за решаване съдбата на римската сторада в района на блок 23. В комисията участваха представители на Института за паметници на културата, ММС, Домостроителния комбинат СУ "Строителство" при СГНС. Информация за старината и нейната ценност като архитектурен и античен паметник изнесе н. с. М. Станчева - ръководител на разкопките.

Взе се решение в блок 23 да се измести с 4 м. в северна посока и да се запази античната сторада, като Института за паметници на културата ще се погрижи за нейното консервиране.

Освен това се реши в 10-дневен срок да се приключи работата по археологическите проучвания в района на блок 27, а до 15.VI. да се освободи подкрановия път на разстояние 15 м. от края на изкопа на блока.

10.V.1966 г. - вторник

Мрачно и студено време.

Работят ¹⁸ работници.

Продължава работата по почистването и подготвянето за работа на терена в района на блок 27.

11.V.1966 г. - сряда

Облачно време.

Работят 19 работника.

Започваме работи по квадратната мрежа. Сваля се пласт 30 см.

Прави се инструментално нивелиране на култовата ограда.

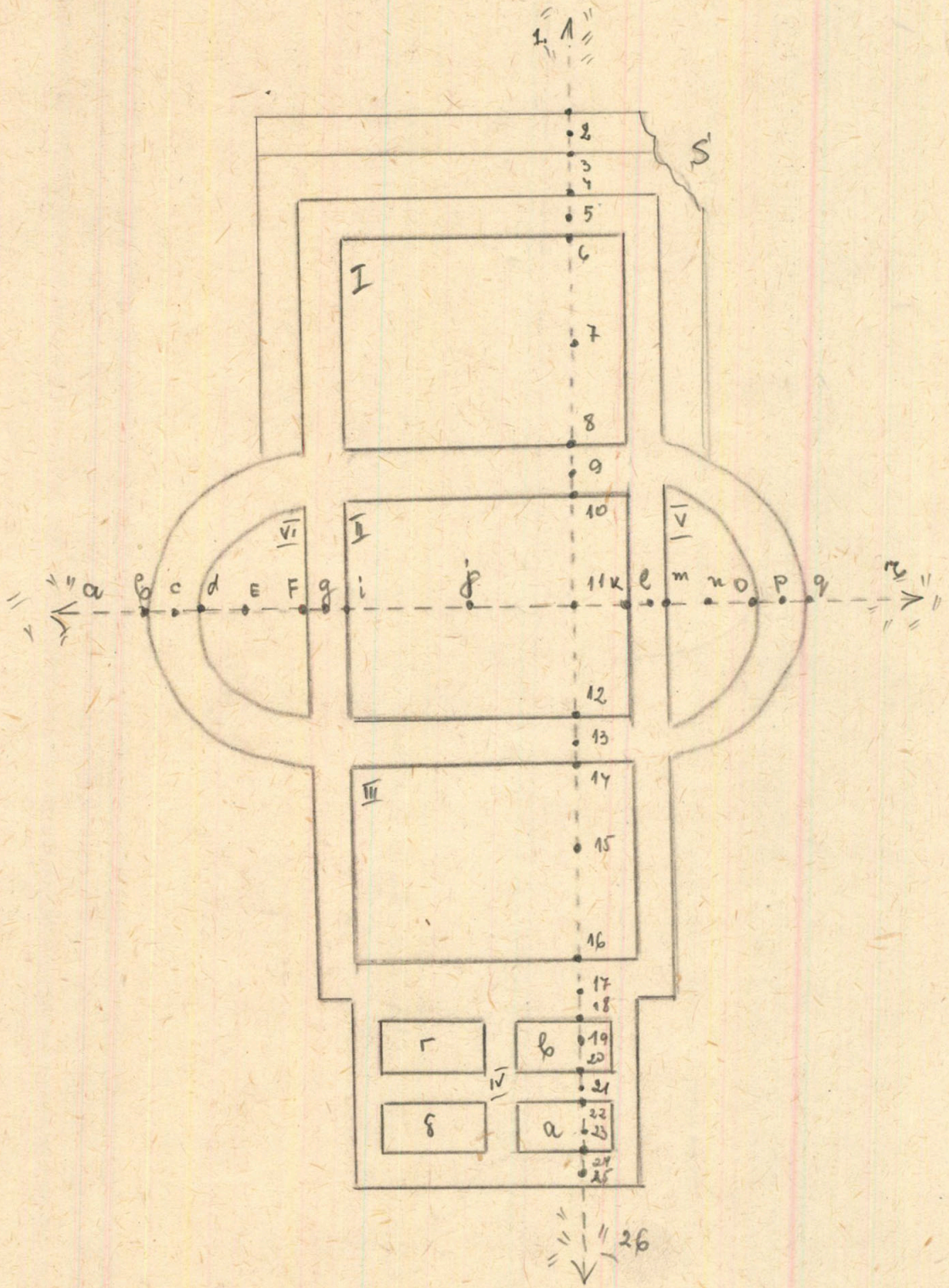
надлъжен разрез -

- коти
- 1 - земя - най-южната точка - 522.67
 - 2 - първо стъпало - 522.95
 - 3 - второ стъпало - 523.01
 - 4.- банкет на южната стена на помещение I - 522.95
 - 5 - височина на стената, южната пом. I - 523.3
 - 6 - банкет вътрешна част на юж. стена пом. I - 522.96
 - 7 - средата на пом. I земя - 522.77
 - 8 - банкет на сев. стена пом. I - 522.92
 - 9 - Н на сев. стена пом. I - 523-22
 - 10 - банкет на юж. стена пом. II - 522.92
 - 11 - средата на пом. II земя - 522.77
 - 12 - банкет сев. стена на пом. II - 522.84
 - 13 - Н на сев. стена пом. II - 523.03
 - 14 - банкет на юж. стена пом. III - 522.87
 - 15 - среда на пом. III - земя - 522.67
 - 16 - банкет сев. стена пом. III - 522.80
 - 17 - Н сев. стена пом. III - 522.81
 - 18 - банкет пом. IV - в. - 522.71

- 19 - средата на пом. IV-в - земя - 522.25
- 20 - банкет на пом. IV-в - сев. стена - 522.67
- 21 - Н на стената между пом. IV-в - и IV-а - 522.78
- 22 - банкет на пом. IV-а - 522-67
- 23 - среда на пом. IV-а - земя - 522.30
- 24 - банкет на сев. стена в пом. IV-а - 522.66
- 25 - Н на сев. стена на пом. IV - 522.82
- 26 - земя най-сев. точка, от която сме хванали основите - 522.1

напречен разрез

- а - земя - крайната източна точка - 522.72 - пом. VI.
- б/- банкет външен на полукръглата стена пом. VI - 522.78
- в - Н на стената /полукръглата/ пом. VI - 523.08
- г - банкет на полукръглата стена вътрешен - 522.80
- д - среда на пом. VI - земя - 522.67
- е - банкет на зап. стена на пом. VI - 522.80
- ж - Н на зап. стена пом. VI - 522.96
- з - банкет на изт. стена на пом. II - 522.84
- и - среда на пом. II - земя - 522.77
- к - банкет зап. стена, пом. II - 522.87
- л - Н на изт. стена пом. V - 523.09
- м - банкет на изт. стена на пом. V, вътр. - 522.89
- н - среда на пом. V - земя - 522.79
- о - банкет вътр. на полукр. стена на пом. V - 522.87
- п - Н на полукр. стена помещение V - 523.20
- р - банкет външен на полукр. стена, пом. V - 522.95
- с - крайна западна точка - земя - 522.89
- т - Дълбочина на основата в югозападния ъгъл на култовата
страда - 522.13

Размери на култовата стая

Пом. I

- дължина - вътрешни размери

сев. стена 5.30; южна стена - 5.25
източна - 3.10 м.; западна - 3.15

дебелина на стените:

северна стена - 0.95 м.; южна - 0.85
източна стена - 0.80 м.; западна - 0.80

северна и южна стени Н - 0.30 м. - 3 реда тухли над банкета.
Банкет 3-4 см.

Пом. II

дължина на стените - вътрешни размери

северна стена - 5.65 м.; южна - 5.46 м.
източна стена - 5.10 м.; западна - 5.10 м.
диагонали φ СИ-ЮЗ - 7.52 м.
СЗ-ЮИ - 7.50 м.

дебелина на стените

северна стена - 0.90 м.; южна - 0.93 м.
източна стена - 0.66 м.; западна - 0.66 м.
Запазена височина - 0.30 м. 3 реда тухли от банкета

Пом. III

дължина на стените

северна стена - 5.75 м.; южна - 5.70 м.
източна стена - 5.75 м.; западна - 5.73 м.
диагонали - СИ-ЮЗ - 8.07
СЗ-ЮИ - 8.11
дебелина - северна - 1.30 м.; южна - 0.93
източна - 0.92 м.; западна - 0.91

Пом. IV

дебелина на стените

южна стена 1.25 м.; северна - 1.25 м.

източна стена - 1 м.; западна - 1 м.

а - южна - 2.30; северна - 2.30; източна - 1.25; западна - 1.25

б - южна - 2.15; северна - 2.15; източна - 1.25; западна - 1.25

в - южна - 2.30; северна - 2.30; източна - 1.25; западна - 1.25

г/- южна - 2.15; северна - 2.15; източна - 1.25; западна - 1.25

Пом. V

дължина на източната стена - 5.10

дебелина - 0.90 м.

Пом. VI = пом. V - радиус на абсидата - 2.80

стената и-з в пом. IV - дебелина - 0.53-0.55

стената с-ю в пом. IV - дебелина - 0.33

N 8! Дебелината на стените е мерена над банкета, от който започва субструкцията.

12.V.1966 г. - четвъртък

Облачно време.

Работят 18 работници.

Работи се по квадратна мрежа. Сваля се пласт 0.30 м. в квадрати № 1,4,7,10,13,16,15. Преустановява се следенето на стените северно от трафопоста, поради това, че е необходимо да се засили работата в района на блок 27.

13.V.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 16 работници.

В квадратите 1,4,7,10,13,16,15 се преминава към сваляне на втори пласт. В разреза на насипа се забелязват тухли на едно и също ниво в тези квадрати. В квадрат № 1 върви стена с посока юг-север.

В кв. № се откри база от колона - засега около нея не се копае, а се изравнява нивото в квадрата до горната повърхност на базата.

Находки - керамика - проста, желязо.

В квадрат № 16 бе открита една медна монета.

14.V.1966 г. - събота

Слънчево време.

Работят 17 работници.

Продължава свалянето на II пласт в квадратите: 1,4,7,10,13,16 и започва сваляне на I пласт в квадратите 5 и 8. В първите квадрати на определено ниво излизат тухли, които се запазват.

16.V.1966 г. - понеделник

Студено и ветровито време.

Работят 19 работници.

При сваляне на II пласт в квадратите № на дълбочина м. излиза една база от колона.

В квадрат № излиза тухлена настилка - една част от тухлите са подредени, други изпочупени и разкривени.

Находки - малко керамика - фрагменти, железни предмети.

17.V.1966 г. - вторник

Слънчево и ветровито време.

Работят 19 работници.

Работата по квадрати продължава. В кв. № 1,4,7,10,13 завърши работата. В кв. № бе открита още една база от колона с по-малък диаметър от откритата предния ден в същия квадрат база. При сваляне на II пласт в кв. № бе открит каменен блок с размери.

Находки - малко, проста керамика - фрагменти, железни предмети.

18.V.1966 г. - сряда

Топло време.

Работят 19 работници.

Продължава свалянето на насипа в кв. № 2,5,7,8,11.

19.V.1966 г. - четвъртък

Облачно и студено време.

Работят 18 работника.

Работи се по квадратната мрежа в кв. № 2,5,8,11,14,17,19. Сваля се пласт 60 см.

В кв. № 5 на дълбочина 0,50 м. бяха открити две медни монети.

Керамика - малка, проста.

20.V.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 23 работника.

Продължава работата по квадратната мрежа. В кв. № излиза тлена настилка на дълбочина м., която започва от една стена широ м. с посока юг-север.

Работи се в квадрати 2,5,8,11,14,16,19. В кв. № 14 на дълбочина 0,30 м. бе открита една медна монета

25.V.1966 г. - сряда

Слънчево време.

Работят 30 работника.

Поради това, че от утре строителите започват работа ^{на} терена

бл. 27 правим последни наблюдения и заснемания на откритите вътре в очертанията на блока помещения. Както отбелязахме по-рано, всички разкрити стени тук са само в субструкция, а някъде и напълно унищожени. Там, където камъните са извадени до дъното на леглото на стената, това е направено в ново време, от жители на квартала, които са вадели материал за строеж на съвременни жилища. Но изобщо изрязването на всички стени на една и съща височина е станало при минаването на булдозера за оформяне на основния изкоп.

Въпреки големите разрушения планът на римската сграда в тази ѝ част, която попада вътре в блока, може да се установи изцяло. В източната половина на блока попада югозападният край на нашата сграда. Стената, която я ограничава от юг няма по южното си лице никакви следи от разчленение в южна посока, поне при сегашното ѝ състояние и на дълбочината, на която е запазена. Същото нещо се отнася и за крайната западна стена, която към запад също няма разчленение. Напротив, сградата продължава в източна посока извън очертанията на изкопа на бл. 27. Поради това, че за сега там беше най-удобно складирането на пръстта от разкопаването на 15-метровата ивица северно от блока, работата там ще продължи след изместването на тази пръст с булдозер.

В изкопа на блока се очертават редица от нееднакви по големина правоъгълни помещения, означени от нас от I-V. Тъй като помещение V е допълнително разделено на две, неговите разчленения означаваме като V-а /южното/ и V-б /северното/. Освен това в източната част на изкопа се улавят и стени с посока север-юг, които са оформили втора група помещения, разположени южно от помещения от I до V.

Ето и размерите на откритите помещения. /Вж. също скиците и плана/.

Градежът на всички стени е предимно от речен камък, тук-таме с късове от ломен. Спайката е бял хоросан /вж. взета проба/. На места са употребени и ~~свои~~ дребни речни камъни - с диаметър - 15-20 см. Субструкциите лежат в здрава глинеста почва, в която няма никакви следи от по-стари култури.

26.V.1966 г. - четвъртък

Премахваме земната стена, отделяща квадрат № 1 и 2, за да проследим стената с посока север-юг, която опира по външното северно лице на северозападния ъгъл на помещение 1. Стената не е конструктивно свързана с ъгъла на помещение № 1, градена е от речен камък, парчета тухли и керемиди, споена с кал. Проследява се на дължина към север на 2.80 м. Запазена е на височина 0.50 м.; има дебелина 0.58 м. като се мери от нивото, на което стъбва плинтата на варовикова база, поставена северно от края на стената, леко изместена от посоката ѝ. Базата има страна на плинтата 0.47 м.; височина на плинтата 0.11 м.; височина на цялата база 0.30 м.; горната ѝ част е профилирана /да се направи точен разрез на профила на базата/. Непосредствено до тази база, която ще означаваме като Б-1 се намира друга, значително по-малка и с по-прост профил. Тя не е в *свър* със стената и изглежда случайно попаднала тук. Дължина на плинтата ѝ - 0.33 м.; Н-0.07 м. - Б-2 /да се направи профил/.

Тъй като в западната част на квадрат № 2 не се откриват следи от никакви съоръжения, градежи и пр. Ограничаваме работата само в източната му половина, която е вече изцяло разкопана. Землената стена, която го отделя от северния квадрат № 3 минава точно по трасето на модерния канал работен тук за оформяне на бъдеща улица. Изкопът на този канал се проследява на границата между втората и третата реда квадрати по посока изток-запад.

В кв. № 3 прекратяваме работата, поради това че няма никакви следи от градежи, съоръжения. Достиге на дълбочина 0.90 м. - здрава пръст.

В квадрат № 4 проследяваме по-дълбоко северното лице на северната стена на помещение № 1 и 2 при междинната стена, която ги разделя. Стената на помещение № 2 при връзката със североизточния ъгъл на пом. № 1 е дълбоко разрушена, доколкото личи очертава се една страница на вход от пом. № 2 към север-източната страница, но мястото на западната не може да се установи.

В кв. № 5 е приключен един етап от работата. В южната част на квадрата се откриват две бази Б-3 на разстояние 2.63 м. от Б-1. Б-3 не е изцяло освободена от пръстта и тухлите около нея, които образуват някакво запълване на ^итерколумните. Б-3 има плинта - 0.51 м. дължина и друг профил, по-прост от този на Б-1. Разстоянието между Б-3 и Б-4 е 2.32 м. То също е запълнено с парчета тухли на кал.

В източния край на кв. № 5 са струпани много късове от тухли и керемиди. Същото нещо се явява и в северозападния край на този квадрат. По-правилно ~~поставени~~ са поставени една редица от 2-3 тухли, поставени в посока север-юг.

В кв. № 6 прекротяваме работата.

Прави се сондаж в средата на квадрат на дълбочина 1 м. Общата дължина на квадрата със сондажа 1.80 м. Достига се до здрава пръст.

В кв. № 7 работата е спряна на дълбочина 0.80 м. от сегашното ниво, където се явява по цялата му площ насип от хоросан и пръснати камъни. Работата по изследването на този квадрат ще продължи.

В кв. № 8 на дълбочина 0.75 м. от сегашното ниво картината е следната: В южния край на квадрата се явява неясно съоръжение, изградено от две редици тухли, поставени с посока изток-запад, между които като че ли се оформя някакъв канал.

Тухлите сега ^{личат} ~~изглеждат~~ в 2 реда една над друга, като горният ред застъпва ~~сегите~~ ^{сегите} между две тухли на долния ред. Между тях се явява тънка спойка от кал.

Междинното пространство е широко 0.27 и сега е запълнено с

камъни, пръст и парчета тухли. На изток това съоръжение прекъсва и тук има насип, смесен с речни/камъни. Изследването на този "канал" ще продължи с изчистването на улея. Непосредствено покрай северната линия на това съоръжение се откри овнешка керамична глава.

В бредната част на квадрата са струпанк голямо количество съборени натрошени керемиди. Направени са фотоснимки и те ще бъдат отстранени за да се изясни една перпендикулярна стеничка с посока север-юг, градена от късове тухли, керемиди и дребни камъни на кал, ^{дебела} 0.45 м., която на север е прерязана от изкопа за модерен канал, а на юг е разрушена и не личи връзката, и е оформена с тухлен улей. Непосредствено ^{Задясно} от тази стеничка е добре запазена част от настилка от правилно поставени тухли - 6 цели тухли в два реда, сега натрошени /да се вземат размери/.

В кв. № 9 също се прави сондаж в средата на квадрата с посока север-юг на дълбочина 1 м. ^{на} ~~0.90~~ дълбочина 1.80 м., излиза здрава пръст и прекратяваме работата.

В кв. № 10 работата ще продължи като се слезе на по-ниско ниво от 0.90 м. от сегашното ниво.

В кв. № 11 на 0.90 м. от сегашното ниво се явява пласт от безредно струпани набити късове от тухли, които сега се разчистват, за да бъдат направени фотоснимки.

Трябва да се предполога, че редицата от бази, както и зазиданията на интерколумните минават под землената стена между квадрат № 10 и 11, тъй като в източния край на кв. № 10 се появяват следи от стената, а в съседния квадрат № 13 се явява и базата и стените, които се явяват между базите. След завършване на почистванията в кв. № 10 и 11 ще съборим междинната стена, за да проследим колонадата

27.V.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 32 работника.

Разширяваме квадратната мрежа в северна посока, като поставяме още три реда квадрати - общо 15 м.

Започваме изследване на квадратите със сондажи, # широки от 0,60 до 1 м. Сондажите са разположени в средата на квадратите - един хоризонтално, други-вертикално. Слизаме на дълбочина 1,50 м. За сега в тези квадрати не излиза нищо. В кв. № 26 излиза стена дебела м. В квадрати № 29 и 29 - много тухли и керемиди, начупени.

Керамика малко, проста.

28.V.1966 г. - събота

Топло време.

Работят 32 работника.

Работи се по почистване на разкопаните квадрати, за да може да се направят снимки и да се свалят по-нататък междинната земена стеничка за по-доброто проучване на сградата. Работи се в кв. № 13,16, като се сваля пласт на дълбочина 0,20 м.

В квадрат № 22 се сваля ~~пласт~~ пласт 0,40 м., за да се очертаят стените и тухлената настилка. В западната част на квадрата до стената излезе една четвъртинка от база, + може би допълнително сложена там по-късно.

Работи се и в квадрати № 26,27,28,29,30,31,32,33,34 - по сондажите.

30.V.1966 г. - понеделник

Хладно и ветровито време.

Работят 27 работника.

Продължаваме работата в сондажите в кв. № 26,27,28,29,30,31,32,33,34,25. В квадрат № 26 върви стена - каменна зидария, с посока към

север, широка м. В квадратите 28 и 29 на дълбочина 1.50 м. - много
натрошени тухли и керемиди. В останалите квадрати сме на по-високо
ниво - засега там няма нищо, в повечето от тях здрава пръст. Работи
се и по почистването на квадрати № 5, 8, 16, 22. В квадрат 22 се сваля
пласт от 0.40 см.

Керамика - проста.

Работи се и на ^{сградата} църквата разположена източно от култовата сграда.

31.V.1966 г. - вторник

Ветровито време.

Работят 30 души.

Продължава работата в кв. 8

Сондажите в кв. 8 не дадоха нищо за изясняване на
положението. Само в кв. 26 има стена, градена от речен камък с посока
юг-север. За да проследим посоката на стената, започваме разкопаването
на източната половина на квадрат 35. Поставихме сондаж и в кв. 36, 38,
41, 42. В кв. бе открита римска монета. Продължава работата и на
църквата. В северозападния ъгъл бе открита римска монета. Крайната
северна стена с посока изток-запад върви на разстояние м., след
което прави ъгъл и взема посока север-изг.

2 юни 1966 г. - четвъртък

Поради лошо време - непрекъснат дъжд работата е преустановена.

3.VI.1966 г. - петък, 4.VI.1966 г. - събота

Вали непрекъснато. Не се работи.

6.VI.1966 г. - понеделник

Слънчево време. След обед слаби превалявания.

Работят 26 работника.

Продължаваме работата в района между блок 27 и 26. Работи се по почистване на първите два реда квадрати. В сондажите за сега не се работи, поради разкаляния терен. Прави се сондаж дълг 15 м., широк 1 м. от кв. № с посока изток-запад за проверка на терена. На дълбочина м. по цялото протежение на сондажа излязоха тухли и керемиди, наредени като настилка.

Работи се и на ^{сградата} ~~кв. №~~ източно от култовата сграда.

7.VI.1966 г. - вторник

Слънчево и топло време.

Работят 33 работника.

Работи се на сградата източно от култовата сграда - т.е. сграда II, като се проследява източната ѝ стена с посока север-юг.

Продължава и работата между бл. 26 и 27, макар на повърхността, понеже поради разкаляния терен е преустановена работата в сондажите.

9.VI.1966 г. - четвъртък

Слънчево време.

Работят 35 работника.

През последните два дни се работи по изясняването на останките

от стени и съоръжения в кв. 19 и 22. Премахната бе земената граница между двата квадрата, в които попада едно помещение, свързано конструктивно по градеж и ориентация с доста установените по южната редица помещения, означени от I до V /а,б/. Новооткритото помещение е разположено точно северно от пом. IV. То се оформя между северната стена на пом. IV, която има вътрешен размер 3 м. и продълженията в сев. посока на стените на пом. IV, които имат размери: източната - 2.85 м., западната - 2.77 м. /вътрешна/. От север новото помещение, което означаваме като VI, се затваря от зицана от речен и ломен камък с бял хоросан стена, конструктивно свързана със страничните, с еднаква вътрешна дължина, както и южната - 3 м. В сравнение с трите други стени на помещението, тя е запазена твърде високо до 0.80 м. като личи добре оформена лицева зидария. Дебелината на тази стена е 0.59-0.60 м. Хоросанът е много здрав. Лицата на стената са оформени с гладките страни на речни и ломени камъни, а във вътрешността са редени по-дребни камъни.

Северозападният външен ъгъл на помещение VI има хубаво оформена лицева зидария и към запад и към север и не показва начало на връзка със стена в тези посоки. Входът в помещението е бил вероятно от запад, до самия ъгъл. На това място западната стена, запазена тук на 0.20 м. височина от субструкцията нагоре, е изравнена с хоросан, върху който вероятно е лежала плочата на прага. Лявата - северна страница на входа е на линията на вътрешното лице на северната стена. Хоросанът в зидарията на страницата е гладко замазан и не личат никакви следи от подаване на конструктивна връзка в южна посока. Каква е ширината на входа, не може да се установи, тъй като стената е запазена на 0.85 м. в южна посока, след което е по-ниско разрушена. В _____ на външния северозападен ъгъл на помещение VI е употребен и голям варовиков блок, ~~от~~ вероятно _____ от друга страна. По вътрешното лице на северната стена на помещение VI личи сла

една хоризонтална граница на зидарията, която може би маркира мястото на някакъв под и която минава на 0.20 м. над сегашното ниво на прага. Може да се счаква следователно, че плочата на прага е била толкова дебела.

Източно от помещение VI е изградено друго помещение, което се отличава по градежа на стените си, няма конструктивна връзка нито с VI нито със съседното му към юг помещение V. Новото помещение означаваме с № VII. Неговите стени не следват успоредно посоките на стените на № VI. То е явно градено по-късно. Сега са запазени северната, западната и началото на южната стена. Северната стена има вътрешни размери 1.45 м. от североизточния му ъгъл до западния ѝ край, където тя завършва с лице, оформено с тухлена зидария. От тухлената зидария са запазени 6 реда тухли. Употребени са цели и парчета от тухли със страна 0.32 м. и дебелина 0.04 м. Фугите между тях са от 0.03 до 0.04 м. Спойката е бял хоросан. Под тези редове тухли започва зидария от речни камъни, които са образували субструкцията на стената. По същия начин е изграден североизточният край на тази стена, а междинната ѝ част е градена от камъни и дребни парчета тухли и керемиди. Стената има дебелина 0.55 м. Трябва да се предположи, че западният край на стената е оформил заедно със северния ъгъл на помещение VI вход, който по-късно е затворен с речни камъни и парчета тухли, споени с кал. Източната стена на помещението има вътрешна дължина 2.35 м. Нейният южен край е много разрушен, но личи, че и той е бил оформен с тухли. От южната стена са останали само съборени камъни и тухли. Неясно, как е било ограничено от запад помещение VII. Най-вероятно е, че то е използвало източната стена на помещение I 6, като южната му стена е опирала в нея. Във вътрешността на помещение VII е запазена част от подова настилка от тухли с размери: 0.31 м./0.32 м. и дебелина 0.04 м., стр. 0.34 м./0.35 м., дебелина 0.04 м.; 0.31 м./0.31 м. деб. 0.05 м.; 0.38/0.29 деб. 0.05 м.

До източната стена на пом. VI бе намерена четвъртинка от варовикова база, профилирана.

10.VI.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят *32* работника.

В квадрат 19 завършва стената допълнително изградена по посоката на колоната чрез запълване на интерколумните. Тя завършва с ъгъл от който се отклонява перпендикулярна на нея стена в северна посока, дълта 1.35 м. Ъгълът на стената е граден от речни камъни и парчета тухли, спсени с кал, а северният край е оформен с тухли. Запазени са четири реда тухли с тясни фуги от кал между редовете, които лежат върху два реда по-едри камъни. Стената е запазена общо на височина 0.58 м. като лежи върху насип от пръст. Между нивото на най-долния ред камъни на тази стена и нивото на прага на помещение № 6 има разлика от 0.05 м. т.е. описваният ъгъл, с който завършва колоната е граден натрупването на известен насип, в който неговите основи са влизали съвсем плитко. Северно от ъгъла, в квадрат № 20 се откриха плитни насипи от тухли, някои от които лежат в успоредни редове на ребро, така както са се съборили от юг към север. Същото нещо се наблюдава и в кв. № 17, където и запазената част от стената между базите на колоната е също градена от тухли в долната си част, както и руналите ѝ към север части.

В Квадрат № 17 прави впечатление, че непосредствено до стената, изградена по посока на колоната, са нападнали на ребро тухлите от горната ѝ част на около 1.50 м. северно от нея. По на север, обаче, на същото ниво се явяват прецимно късове от тегули, натрошени, но почти всички в хоризонтално положение, със завитите краища нагоре, така, както са пацнали от покривната конструкция.

След документирането на състоянието на кв. № 20 вдигаме в средната му част съборените тухли с просек по посоката на стената север-

юг, за да се види, дали на лицевия ѝ завършек към север отговаря някаква стена, оформяща вход от изток. Прави впечатление, че в западната половина на квадрата количеството на съборените тухли е много по-голямо, тъй като тя отговаря на положението на южната стена. В източната половина на квадрата късовете са по-дребни и по-разбъркани.

При почистване на нападалите тухли и керемиди в квадрат 14 се откри бронзова монета - вероятно от IV век.

Работи се и източно от култовата сграда на ~~църквата~~.

11.VI.1966 г. - събота

Слънчево време.

Работят 37 работници.

Продължаваме работа в квадрати № 14, 17, 19, 20, 22, 23 ; В квадрат № и върви една стеничка от напречно наредени тухли с посока югоизток-северозапад. В кв. № 20 излизат много парчета от тухли и керемиди, вероятно нападали от разрушение ~~на~~ ^в стеничката. Работи се по почистване на стените в квадрат № 22. В кв. № 20 се прави сондаж, за да се установи, дали стената, която прави ъгъл с тази на колонадата и взема северна посока продължава в този квадрат. Сондажът показва, че стената прекъсва в кв. 12 и в кв. № 20 няма следи от нейното продължение.

Работи се и източно от култовата сграда, като се следи стената с посока север-юг /изт. стена/ и се сваля насипа между нея и съседната ѝ стена към запад.

Свалят се землената стеничка между кв. 22 и 23. Между 19 и 20, 16 и 17, 13 и 14 също стеничката е свалена и се разчиства колонадата и стената, която се намира между базите на колонадата.

Колонадата и стените, които запълват пространствата между базите са разчистени по цялото протежение с посока изток-запад. Ще опишем последователно сегашното състояние от запад към изток.

По-рано бе описано положението в кв. № 2 и бази 1 и 2, а също така и бази 3 и 4 в кв. № 5, както и стената на кал с посока север-юг, затваряща пространството между база 1 и северозападния ъгъл на помещението.

От база 3 в западна посока са запазени само няколко къса от тухли, които лежат върху пръст и едва ли са образували плътна стена, тъй като и източно от база 1 не се откри такава стена. Може да се предположи, че между база 1 и 3 е било влизането в помещения, образувани от колонадата. До северизточния ъгъл на база 3 е оформено тухлено квадратно съоръжение със страна 0.66 м., ³ запазени са два реда тухли, обоеени с кал и лежащи също върху насип от пръст, като долният ред тухли се явява на около 0.25 м. по-горе от обработеното лице на квадратната плинта на база 3 /база 3 е втората база *in situ* в поредицата от колонадата, тъй като означената от нас база 2 е случайно паднала до база 1, тя има много по-малки размери и не е изключено всъщност да представлява един малък прост капител.

От база 3 в източна посока до база 4 интерколумната е запълнена с груб градеж от парчета тухли и камъни, ^{по} стени с кал. Тази стеничка не е еднакво дебела. При база 3 тя има дебелина 0.70 м., а при база 4 - 0.74 м. При това тя обхваща база 4 откъм запад, север и юг, като остава открита южната ѝ страна.

Б-4 е много по-грубо изработена от Б-3 и има различ^{ен} от нея съвсем прост профил /вж. разрезите и снимките/.

В кв. № 5 не се откриха други съоръжения, ^{II} насипът съдържа редовното за втората редица квадрати количество натрошени тухли, но без да се установи струиване на нападали едновременно при разрушаването на стената тухли. Само в северния край на квадрата се откриха няколко много натрошени, но правилно поставени тухли, вероятно от настилка, която е била свързана с по-добре запазените останки в съседния към изток квадрат № 8.

Точно между квадрати 7 и 8 попада Б-5. Разстоянието от нея до Б-4 е 2.60 м. Б-5 е също от варовик, но има значително по-сложен профил и квадратна плинта. Между Б-4 и Б-5 е изградено тухлено съоръжение, може би стена, оформена към север и към юг с цели тухли, а разстоянието между тях е запълнено с късове тухли. И тук спойката е кал. От външните редове тухли са запазени по два реда един над друг, а между тях, особено в източния край, се оформя нещо като улей, дълбок, колкото дебелината на една тухла и запълнен с дребни късове. Преди почистването му върху него имаше и много речни камъни. Долният ред тухли на тази стеничка се явява на 0.40 м. по-горе от обработената плинта на базата. И тук стеничката обхваща базата от север и запад, като остава открита южната ѝ страна. Стената има дебелина при Б-5 + 0.85 м., а в западния си край - 0.75 м. На изток северният оформящ лицевото ѝ ред тухли завършва при базата.

От Б-5 в източната посока интерколумната до Б-6 е запълнена с много грубо градена стена от камъни и кал с дебелина 0.70 м. Сега са запазени на височина 1-2 реда от камъните на стената.

В кв. № 8 северно от тухления граден между Б-4 и Б-5 се откриха голямо количество късове от керемиди - тегули. Една стена с посока север-юг се установи в северозападната четвъртина на квадрата. От нея се проследява, на дължина 2.20 м., като на север стената е срязана от изкоп за модерен канал, прокопан тук при планирането на улиците, а към юг не се открива връзката ѝ с тухлената стена между колоните. Западно от тази стеничка са запазени два реда от хубава тухлена настилка. ~~Има~~

Б-6 отстои от Б-5 на 2.80 м. Тя има различен профил от всички останали. Между нея и Б-7 в източна посока пространството е запълнено с грубо оформен каменен зид на кал, който в западния край е затрупан с късове тухли и керемиди. И цялата повърхност на кв. 11 е засипана с този пласт от тухли и керемиди, който се явява на около 0.30 м. над

нивото на плинтата на базата. Между Б-6 и Б-7 е поставен варовиков блок с размери ,който се изцава в южна посока от очертанията на грубата каменна стена.

Разстоянието между Б-6 и Б-7, което попада в кв. № 13, е 5.65 м, а между Б-6 и каменния блок - 2.35 м.; между блока и Б-7 - 2.65 м. Б-7 има различен профил и размери от останалите. Тя също така е включена от три страни в каменния зид, като остава открита южната ѝ страна. Между нея и следващата Б-8 /в кв.16/ разстоянието е 3.65 м., а характерът на запълващата зидария - същия.

В кв. № 14 се явява същият плътен пласт от натрошени тухли, главно керемиди, както в съседния му към запад № 11. В кв. № 13 се откри неправилно одялан каменен блок с размери д. - 1.20 м.; ш. - 0.45 м.; височина - 0.35 м.

13.VI.1966 г. - понеделник

Топло и слънчево време.

Работят 38 работника.

Работи се в квадрати № 35,36,37,40,42,68,69,72,74,75,76.

14.VI.1966 г. - вторник

Топло и слънчево време.

Работят 34 работника.

Продължава работата в кв. № 35,36,37,40,42,68,69,72,74,75,76.

Тухлените съоръжения в кв. № 72,68,69 продължават като се сменя с обикновен/градеж и върви в югоизточна посока. В кв. № 74, 75, се откриват много тухли и керемиди /натрошени/. В кв.35 се открива една тухлена стеничка с посока запад-изток, която в източния край на кв.35 тръгва в североизточна посока и я проследяваме в кв.36. В кв.37 и 40 насипът е наситен с натрошени тухли и керемиди.

Работи се и източно от култовата сграда, като в северната част на новата сграда се сваля още един пласт около 0.30 м. Просле-

Дяваме и източната стена с посока север-изг.

15.VI.1966 г. - сряда

Дъждовно време.

Работят 30 работника.

Тъй като през нощта е валил дъжд, теренът е доста разкалян. Освен това през целия ден вали слабо, поради което в района на бл.27 не може да се работи.

Работим източно от култовата сграда, като правим два сондажа - южно от трафопоста - широк м. и източно - м. Стената /крайната източна/ продължава към юг. Сондажът, южно от трафопоста е доста плитък, поради което още не се откриват никакви стени.

16.VI.1966 г. - четвъртък

Дъждовно време.

Работят 25 работника.

Продължаваме работата източно от култовата сграда. Правим два сондажа - южно от трафопоста и източно от него, за да хванем стените, които минаваха под трафопоста /установени при неговия строеж/. Цялата сграда източно от култовата се развива в южна посока, на север сме достигнали до нейния край.

Поради лошото време и разкаляния терен в района на бл.27 не се работи.

Почиства се, мие се и се ситнира керамиката от обекта.

17.VI.1966 г. - петък

Дъждовно време.

Работят 36 работника.

Продължава работата в сондажите южно от трафопоста, и източно от него.

Почиства се и се ситнира керамиката от обекта.

18. VI. 1966 г. - събота

Облачно време с преваляване.

Работят 39 работника.

Работи се по разкриването на тухлената стена с посока запад-изток.

Продължава работата в сондажите до трафоноста.

20 юни 1966 г. - понеделник

Продължаваме описанието на колонадата в източна посока. В кв. № 16 попадат Б-8 и Б-9. Разстоянието между тях е 2.83 м. Б-8 е профилирана, със скосени ъгли на плинтата, а Б-9 представлява по-скоро един каменен блок, върху горната повърхност на който е оформен кръг. Разстоянието между двете бази е запълнено с тухлена зидария на кал, като външните лица на грубо изградената стена са оформени от парчета тухли, обърнати с ръбовете си навън, а вътрешността е запълнена с дребни късове натрошени тухли. Дебелината на стената е 0.60 м. Северно от нея в квадрат № 17 една ивица от около 1.50 м. е покрита с рухнала лицева част на стената, като сега тухлите стърчат на ребро, а пространството по на север, в северната половина на кв. 17 е цялото запълнено с късове керемиди -

От Б-9 в източна посока стената продължава със зидария от речни камъни на кал и в кв. № 19 завършва като от крайния югоизточен ъгъл с прав ъгъл се насочва една стеничка в северна посока. Разстоянието между източния край на Б-9 и външният ъгъл на стената е 2.20 м. Блокът, който служи за Б-9 има страна 0.52. Каменият зид от Б-9 в източна посока е дебел 0.54 м., а зидът, който образува с него прав ъгъл и се насочва на север има дебелина 0.45 м. Тази стеничка с посока север-юг е дълга 1.32 м. Към север тя завършва с лице, оформено с четири реда тухли на кал. Тя също е градена изцяло на кал, в южния си край от камъни и е конструктивно свързана със стената, която се явява като продължение на колонадата. Пространството северно

от този ъгъл е също наситено с нападали тухли. В северния край на кв. № 20 се открива част от ~~от~~ настилка от речен камък, която се явява на едно ниво със стената, оформяща ъгъл в кв. № 19.

Както това е описано по-рано, в кв. № 22 попадат отчасти помеще-
ние № VI и по-късно оформеното помещение VII. Северно от тях е офор-
мено ограждане с тухли, което образува тесен коридор покрай северни-
те лица на стените им, отворен от запад. Коридорът е широк 1-1.20 м.
Стеничката, която го затваря, е градена от парчета тухли на кал. От
изток тя следва посоката на източната стена на помещение VII, като
се долепва до североизточния му външен ъгъл. Тук стената има дебели-
на 0.32 м. - една тухла и е запазена на височина 0.36 м., в която
влизат 7 реда тухли с тесни фуги. Североизточният ъгъл е разрушен,
а северната стена е градена от тухли, но подредени различно по про-
тежението на стената. От изток и към запад най-напред върви 0.85 м.
дълга стеничка от половинки тухли на кал с гладките ръбове към север.
След това стената е прекъсната от една фуга от 0.04 м., сега запълне-
на с кал, след което следва нов участък на стената, дълъг 0.83 м. и
граден по същия начин, както първият. Едно пространство от 0.68 м.
е запълнено от големи правилни правоъгълни късове тухли, поставени с
дългите си страни в посока север-юг. Те се издеват към юг от дебели-
ната на стената и образуват нещо като легло на улей. От там в запад-
на посока 1.17 м. са запълнени с неправилно подредена тухлена стенич-
ка, с ширина една тухла, и с лицеви ръбове към юг. След една фуга
от 0.14 м. следва на запад стеничка, дълга 0.96, оформена с половинки
тухли с лицевите ръбове към север - както първите два източни учас-
тъка на стената. Към запад следва още един по същия начин изграден
участък, дълъг 0.90 м., като между двата последни също се получава
фуга, широка 0.05 м., в която са забити животински кости. Северно от
тази стеничка, в кв. № 23, насипът е запълнен с късове съборени тухли
и керемиди. При разчистването на това съоръжение се откриха много

кости от едър рогат добитък. Цялата дължина на стената, свързваща от Б-1 до крайния външен югозападен ъгъл е 28.60 м.

21.VI.1966 г. - вторник

Слънчево време.

Работят 42 работника.

Продължаваме работата в кв. № 69 по проследяването на тухлената стена в посока запад-изток.

Работи се и в квадрати № 35, 36, 37, + където на дълбочина 1.20 м насипът е наситен от тухли и керемиди. В кв. 67 продължава тухлената стена с посока запад-изток, в западна посока.

В кв. 40 излизат много камъни, тухли и парчета керемиди.

Находки - 2 монети в кв. № 31 и кв. № 40, малко керамика.

22.VI.1966 г. - сряда

Слънчево време.

Работят 44 работника.

Работи се в квадрати 35, 36, 37, 38, + където насипът е наситен с парчета тухли и керемиди, набити в земята.

В квадрат 69 продължава тухлената стена, която върви в северна посока и продължава в съседния на него квадрат.

Находки - малко керамика.

23.VI.1966 г. - четвъртък

Слънчево време.

Работят 46 работника.

Работи се в кв. № 52, 85, 44, 37, 71, 72, 73, 40. В кв. № 52 се откри оградна каменна стена с посока север-изг. Кв. 85 + се прави сондаж за проверка на пространството между двете сгради. Кв. 44 - проследява се тухлената стена, която върви от кв. 67 в източна посока, в кв. 35 прави чупка по г тъл ъгъл и взема посока северозизток. Кв. 37, 40 - раз-

чистват се нападните камъни, тухли и керемиди.

Продължава следенето на стената /от тухли-парчета/ с посока запад-изток.

Построяваме нова квадратна мрежа, като я разполагаме по ~~сено-~~^{осиге}вите на сграда 3 за по-лесно проследяване на цялата сграда, която се развива в северна посока. От другата /северната/ страна на изкопа на бл. 26 се изравнява теренът за по-нататъшна работа.

Освобождават се базите от колнадата, като се подготвят за изваждане и пренасяне.

24.VI.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 48 работника.

Работата по разкопаването и документирането на сграда № 1 в бл. 27 е завършена. Тъй като предстои заравняването с булдозер на 15 метрова ивица северно от бл. 27 и останките от колнадата ще бъдат засипани, започваме изваждането на базите от колнадата.

При изваждането на база № 1 се установи, че тя стъпва върху иззидана от речен камък, парчета тухли и здрав хоросан /взета проба/ подложка. Долната част на плинтата е поставена върху мократа хоросанена замазка, по този начин здраво закрепена /база № 1 няма под плинтата грубо обработена подложка за вкопаване/.

База № 2 не е била *in situ* и лежеше направо върху пръст.

База № 3 е вкопана с грубо обработената си част в земята. Същото е положението и с база № 4.

База № 5 лежи върху иззидана от хоросан подложка, без да е непосредствено споена с нея /взета проба/.

База № 6 и камъкът между нея и база № 7 са монтирани по същия начин, само че подложката на база № 6 е по-дълбока от тази на камъка между база 6 и база 7.

База № 7 лежи върху подложка от хоросан, парчетата тухли и по-

МАЛКО КАМЪНИ споена е с нея.

База № 8 е вкопана с **необработената си част** в земята, като на местото е насипана тънка подложка от хоросан.

База № 9 също е вкопана в пръстта.

След изваждането на базите разкрътваме части от стените, съборените пластове от тухли и керемиди за проверка.

25.VI.1966 г. - събота

Слънчево време.

Работят 48 работника.

Както е отбелязано по-рано, работи се почти по цялото трасе на блок № 26. Средната му част се заема от една сграда, ориентирана **изток-запад**. Покрай южната граница на блока се издава югоизточният ъгъл на тази сграда. Булдозерът е разрушил до най-долните камъни на субструкцията на стените, които попадат вътре в изкопа. Почти на равнището на околния терен в брега личаха пресечените от булдозера стени.

Югоизточният край на сградата попада в квадратната мрежа поставена върху пространството между блок № 27 и бл. № 26. След откриването обаче на южната стена на сградата в бл. № 26, която ще означаваме като сграда № III, **поставяме нова квадратна мрежа**, ориентирана сетивече не по границите на жилищните блокове, а по стените на сграда III. За изходен пункт на мрежата вземаме външният югоизточен ъгъл на сграда III. И в новата квадратна мрежа стените на квадратите са 5 метра.

При сегашното състояние на работата е установен отчасти планът на сграда III. Тя има в откритата си част правоъгълна форма, близка до квадрат. Сравнително добре запазена е южната стена на сградата. Тя има дебелина 0.58 м. Градена е от речен камък и партухли, споени със здрав бял хоросан /да се вземе проба/. **Всамия**

югоизточен ъгъл е запазен един ред тухли, оформящ ъгъла. Външното лице на стената е разчистено до началото на субструкциите. С изключение на няколко места, където тя е разкъртена за вадене на камъни, южната стена е запазена на едно и също ниво 0.15 м. над началото на субструкциите. На това ниво по цялото си протежение тя е изравнена с дебел пласт хоросан, в който навсякъде личат леглата на тухли. При това по външната страна на зидарията са били поставени тухли със страна 30-31 см., а по вътрешната тухлите са имали ширина 22-23 см.

Откъм южната си външна страна стената е подкрепена с правоъгълни контрафорси. Те се издават от стената на 0.32 м., а са широки 0.55 м. Контрафорсите в запазената си част над субструкцията, която е също от речен камък и към юг образува един банкет от 5 см., са иззидани от тухли. Хоросанската fuga има дебелина 7 см. Употребената в първия контрафорс тухла /броен от изток към запад/ има страна 30 см., дебелина 5 см. Първият контрафорс е на 3.16 м. от югоизточния външен ъгъл, вторият контрафорс е на 3.26 м. от първия, разстоянието между втория и третия е 3.28 м., между третия и четвъртия - 3.26 м. Най-добре запазен е четвъртият контрафорс - с три реда тухли, всеки ред оформен от една квадратна и една правоъгълна тухла, поставени така, че fugите им да не съвпадат. Най-разрушен е вторият контрафорс. Дължината на южната стена по запазената ѝ суперструкция част е 18.25 м. В западния край тя е силно разрушена. Но като се съди по това, че разстоянието от четвъртия контрафорс в западна посока до края на запазената суперструкция е 2.40 м., а до края на запазената субструкция е 3 м., а разстоянието от първия контрафорс до югоизточния външен ъгъл е 3.20 м. ^Трябва да се очаква, че тук е бил крайният югозападен ъгъл на сградата, особено като се има предвид, че при разрушения край личи оформена с тухли на същата височина както при югоизточния ъгъл, докато по цялото си протежение на тази

Височина стената ^сградена от камък.

Източната стена на сградата е запазена на същата височина, както и южната граница на изкопа на блок № 26. На това място личат следите от изкъртените от булдозера части на стената. Запазената в субструкция източна стена има дължина 2,30 м. /мерени от външния югоизточен ъгъл/ ^{от}там в северна посока се проследява най-долният ред на зидарията на основата, а в средната част на изкопа и той е отнесен от булдозера. Субструкцията на стените се появяват отново при северния край на изкопа, а в самия бряг ~~стената~~ е запазена и в ^{пер}субструкция. Дълбочината на основите е 0,80 м. Дебелината на източната стена в субструкция е 0,54 м.

Сега се работи в квадратите, разположени покрай северната линия на бл. № 26 и в тях вече се открива една северна стена, успоредна на описаната южна.

По посока север-юг сграда III е разделена на две помещения, които ще означаваме: източното помещение III₁; западното - III₂. Стената, която ги отделя е запазена във връзката си с южната стена до началото на суперструкцията, а остатък северната граница на блока - по-високо. Вътре в тресето на изкопа за блока се проследяват изцяло нейните основи. Най-долният ред камъни са поставени в изкопа на кал, след което е налян бял хоросан и в него са поставени по-горните камъни на зидарията на основата.

Напълно разкопан и разчистен е югоизточният край на помещение III₁. В него е запазена и поставена в правилни редове настилка от тухли с размери 32,5-31 см., 30-39 см. По посока изток-запад са запазени 11 реда тухли, а по посока юг-север - 6 реда. Фугите между тях не са запълнени с хоросан. Сега нивото на пода е леко хлътноло на места. Липсват тухлите в самия ъгъл, а всички останали са напукани и натрошени на място. Личат на места и кърпежи. Тухлите са поставени направо върху пръст без подложка. Прави впечатление, че тези

под се явява на 15 см. от загладената с хоросан и леко издадена вътрешна лицева част на зида, следователно остава над пода и част от субструкцията на зида. Дали това се дължи на общо улягане на терена под пода или тухлената настилка е подложена на някаква друга настилка, от която сега няма и следа, не може да се каже. Възможно е и целият тухлен под да е вторичен спрямо сградата. Във всеки случай вижда се, че той е продължително използван и грижливо поддържан. Почти целият десети ред тухли от изток към запад е изваден и заменен с парчета.

В сегашното състояние не личи помещения III₁ и III₂ да са били разделени по посока изток-запад. Така че вътрешните размери на помещение III₁ са: по южната страна - 8.51 м., северна - 8.53 м. източна - 14.40 м., западна - 14.38, диагонал северозапад-югоизток 16.60, северозток-югозапад 16.78.

28.VI.1966 г. - вторник

Слънчево, ветровито време.

Работят 42 работника.

Голяма част от пространството северно от сградата е колонадата и проверено със сондажи. Резултатите от проверките са отбелязани и по-горе в дневника. Правим последни проверки и заснемане там, където се явяват следи от градежи и съоръжения. В квадрат 26 се установи натрупване от речни камъни с различна големина, които са разположени в една ивица, по-тясна в южния си край и постепенно разширяваща се на север. В южния си край тя има ширина около 1 м. и започва почти непосредствено от южната външна страна на тухлената ограда в кв.35. В северния си край тази ивица представлява по-компактна маса, набити в пръстта речни камъни и парчета от тухли и керемиди, а към юг камъните са пръснати по-нашироко. Този пояс от камъни и тухли може би е някаква калдаръмена пътека,

насочена към западния край на сградата с колонадата. По посоката си обаче той отговаря на посоката на тухлената стена в нейното отклонение към североизток в квадрат 35. Не е изключено тези камъни да представляват и останки от разрушена оградна стена.

В кв. 28 на дълбочина 1.05 м. се открива неравен пласт от силно набити натрошени тухли и керемиди, между които само отделни парчета са запазили формата си, а останалото представлява безформена маса.

В съседния към север кв. 37 се откриват разрушени тухлени съоръжения, които сега се доразчистват. Може би останките от набити тухли в кв. 28 са свързани с тези тухлени съоръжения. Това ще се установи окончателно след премахването на земената граница между двата квадрата.

В кв. 29 на 1 м. дълбочина се откри дъното и част от съдържанието на стара варница /взета проба/. Подобни останки от варница се откриват и в кв. № 39 на същата дълбочина.

В кв. № 31 Т-образен ^{или} сондаж достигна до здрава пръст, без да се открие някакво съоръжение. На 0.60 м. пресякохме пласт от силно натрошени тухли и керемиди.

29.VI.1966 г. - Сряда

Слънчево и топло време.

Работят 36 работника.

Продължава работата в сондажите между сграда I и сграда III. Съединяват се някои квадрати и се проследяват неизяснени съоръжения намиращи се на едно и също ниво. Някои от по-плитките сондажи се удълбочават /в източния край/.

Работи се на северната страна на сграда III.

Сваля се нивото в западното помещение на сграда II при таваностата на нивото на източните помещения. Разчиства се преградната стена и входът между двете западни помещения.

30.VI.1966 г. - четвъртък

Мрачно и ветровито време.

Работят 34 работника.

Продължава работата в сондажите между сграда I и III; по северната част на сграда III и в западните помещения на сграда II. При разчистване на насипа в сграда II се открива горен крмелен камък.

1.VII.1966 г. - петък

Мрачен ден с превалияване.

Работят 39 работника.

Продължава работата в сондажите между сграда I и III и по северната част на сграда III. Завършена е работата в сграда II и се почистват стените.

2.VII.1966 г. - събота

Дъждовно и лошо време.

Теренът разкалян. Не може да се работи.

4.VII.1966 г. - понеделник

Описание на сграда № 2.

Сграда № 2 беше разкопавана с прекъсвания успоредно с работата на блокове № 26 и № 27, тъй като тя не се засяга непосредствено от изток за стрех. В процеса на разкопаването ѝ имаше за отбелязване някои наблюдения, свързани с напластяванията и насипите над нея. Всичко по-характерно, отбелязващо преправки или по-късни настилки е запазено на място.

Сградата представлява правоъгълна постройка, ориентирана дългата си ос север-юг. Нейната крайна западна стена отстои на 4.2 м. от крайната точка на източната конха на помещение № II на култовата сграда. При изграждането на трабопоста източно от култовата сграда бяха срязани стените, образуващи югозападния ъгъл на сгра

При сегашното положение тѐфоностѐтъ покрива почти изцяло южната стена на сградата, като оставя свободен само югоизточния ѝ ъгъл.

От друга страна натрупан от булдозера висок насип не позволи да се разчисти северозападния ъгъл на сградата и вътрешността на северозападното помещение.

Въпреки това планът на сградата се изяснява напълно от разкритите части. Сградата има външни размери: по оста север-юг - 14.70 м.; по оста изток-запад - 8.95 м. Една стена с посока север-юг я разделя по дължината на две нееднакви по ширината си части - източната с ширина 4.25 м. /вътрешно/, западната - 3.05 м. Източната част на сградата има напълно симетрично устройство и се състои от 3 помещения. Средното има вход от запад, широк 1.24 м.; вътрешните му размери са: север-юг - 4.25 м., ~~на~~ изток-запад - 2.64 м. Северното помещение има вътрешни размери: север-юг - 4.25 м., ~~на~~ изток-запад - 5.18 м., южното север-юг - 4.25 м., изток-запад 4.88 м. Средното помещение се съобщава със северното и южното ^{чрез} между входове, разположени не в средата на разделителните стени, а на 0.50 м. от западната стена. Отворите на входовете имат размери 1.22 м.

Стените на източната част на сградата са градени от сравнително едри речни камъни, поставени така, че да образуват гладки лицеви повърхности, попълвани на места с късове тухли, керемиди и по-дребни речни камъни. Хоросанът е сивобял, без примес на чукана тухла и много здрав /взета проба/. Дебелината на западната стена е 0.52 м. на северната - също, източната и южната стена - също по 0.52 м.

Стените са запазени на различна височина, като най-високо запазените части се открива само на 0.30 м. под повърхността на терена. Най-високо запазени над банкета, от който започва субструкцията на стената са части на западната стена до 0.65 м. ^{по} Лицевата си страна стените са така замазани с хоросан около фугите на речните камъни, че да се получи гладка повърхност, а след това са очертани с вдълбани

линия формите на камъните. Външните ъгли, страниците на входа са изградени от тухли - могат да се установят следните размери: 0.31/0.20 на 0.065 м.; 32/20 на 0.065; 31/25 на 0.05 м. и пр. Дебелината на хоросановата фуга е 0.06 м., на други места 0.05 м.-0.055 м. По разкъртените части на оформящите входовете тухлени стени личи, че са употребени и парчетата тухли, поставени с лицевите си страни по лицето на стената. Банкетът се издава средно на 0.05 м. Той не е правилно оформен и от него надолу субструкцията има неравна зидария.

Праговете на входовете са замазани съвсем гладко с дебел пласт хоросан. Те се явяват на едно ниво с банкета. Прави впечатление, че във вътрешността на трите помещения на източната част на сградата банкетът е по издаден, докато ^{но} западното лице на дългата стена, която затвора от запад тази част на сградата той се издава съвсем слабо. Вътрешният банкет е свързан навярно с някаква настилка, която е опирала над него и от която не открихме никакви остатъци.

Преди започването на разкопките на това място е бил прокаран водопровод, който е пресекъл с посока север-юг стените на сградата малко по на изток от входовете между средното и страничните помещения.

На праговете на входовете вероятно са лежали цели плочи, които сега липсват.

Западният вход при югозападния край на прага има неравна купчина хоросан. Тя едва ли може да се свърже с някакво стесняване на входа, тъй като не минава по цялата дебелина, а вероятно е попълвала плочата на прага.

В югозападния ъгъл на северното помещение се откри платко каменно квадратно корито, изработено от варовик с размери 0.53 на 0.53 м. и височина . Коритото има ^е стени подобно на полуцилиндър с право отрязани странични стени. Така, както е поставено, западната и източната стена са гладки и правоъгълно оформени с височина 0.10 м.

а южната и северната са отдолу дългообразни, отгоре прави с най-голяма височина 0.18 м. В средата на тези две стени е издълбана по една дупка с диаметър 0.06 м. Коритото е дълбоко 0.10 м. То е цялото напукано, допряно е до западната стена, а отстои от южната на 0.195 м. Наблизо до това корито се намери друг каменен съд - два фрагмента от него. Той е висок 0.42 м. Има форма на конус с леко заоблени стени като стъпва на разширена подставка с ^{диам.} \varnothing 0.28 м. От горния край завършва с плосък ръб на стената, дебел 0.04 м., а в долния край стените му са много по-дебели и при дъното има диаметър 0.05 м. Съдът е изработен от варовик и е служил вероятно за *монтажи*

Каменното корито лежи върху насип от пръст 0.10 м. над нивото на банкета. На входа между средното и северното помещение се открива два големи речни камъка, които лежат върху кал. Не може да се каже, дали те са от някакво късно преграждане на входа, но по-скоро изглежда, че са пацнали от зидарията на стените.

В средното помещение се откри част от тухлена настилка от неправилно поставени цели и късове тухли, която лежи на 0.25 м. над нивото на банкета. Насипът под нея е главно от пръст с малко парчета тухли и камъни.

Западната част на сградата е прибавена към източната. Това личи ясно при връзката на крайната северна стена на западната част със западното лице на западната стена и източната част на сградата, а също така при връзката на единствената стена, която разделя западната част на две отделения и която има същата посока, както стената, която отделя средното от северното помещение на източната част. Конструктивна връзка между тези стени не съществува. Фугата личи отчетливо и на двете места. Западната пристройка на сградата е двучелна. Тя се състои от две нееднакви по големина помещения: северното - размери \div 5.08 север-юг /вътрешни/ на 3.05 /изток-запад/ вътрешни. Южното отделение за сега сме разкрили по посока север-юг на 5.40 м.

до основите на трафопоста. Ако допуснем, че неговата южна стена се явява на същата линия с южната стена на източната сграда, то то би имало дължина 8 м. Ширината му е същата, както и на северното.

Западната стена на прибавената част има дебелина 0.65 м. Нейният градеж се отличава значително от градежа на първоначалната сграда, въпреки че строителният материал е същият - едри и дребни речни камъни, оформящи с гладките си стени лицата на зида, късове тухли и здрав бял хоросан. Стената, която отделя двете помещения на тази част е изградена от тухли, но и тя, както и в западната каменна стена е изработена по-грубо, отколкото стените на първоначалната сграда. Размерите на тухлите \div 0.29/0.32, дебелина 0.045 м.; \ominus 0.30/0.32 м. дебелина 0.045 м. Хоросановата fuga е средно 0.035 дебелина. Редовете на тухлите са неравни.

Входът между двете помещения тук е разположен симетрично по средата на тази стена. ⁰От запад тя е дълга 0.87 м., а от изток - 0.90 м. Отворът на входа е 1.26 м. Дебелината на тази стена е 0.52 м.

Нивото на прага не може точно да се установи, тъй като тук не е запазена гладка замазка ^{ка} или прагова плоча. Но като се съди по редовете тухли на страницата /от запад са запазени 6 реда тухли - 0.45 м./ този праг е лежал по-високо от праговете на източната първоначална сграда. Като се наблюдава вътрешното лице на западната стена на пристройката, която единствено може да бъде разчистено проследява се една неравна линия, която може би бележи границата между субструкцията и суперструкцията. Суперструкцията на тази стена започва на 0.30 м. по-високо от суперструкцията на западната стена на първоначалната постройка. Това ниво на западната пристройка отговаря на нивото на късната тухлена настилка в средното помещение на първоначалната източна сграда. Следователно разликата в нивата показва и разлика във времето на изграждането на първата източна по-ранна сграда и втората западна пристройка.

По откритата част на западната стена на пристройката не личи отвор на вход. Този отвор може да се е намирал някъде по южната стена, унищожена от трафопоста, но западната стена в южния ѝ край, също унищожена от трафопоста или пък по западната или северна стена на северното помещение, които засега лежат под дебел насип.

Във вътрешността на големото помещение на западната пристройка се намери горен хромелен камък на ниво, отговарящо на евентуалното ниво на тази по-късна част на сградата.

При разкопаването на сграда № 2 в насипите над нея се откри не многобройна по количество керамика и монети, предимно от IV век /монетите засега не са почистени/.

Съдбата на разчистената сграда № 2 ще бъде решена от комисия с представители на съответните институти.

Слънчево и топло време.

Работят 41 работника.

Продължаваме работата в пространството между блок 26 и блок 27 по квадратната мрежа за установяване съоръженията намиращи се в двора между сграда № 1 и сграда № 3. Работи се в квадрати № 84, 85, 86, 79, 80, 81, 51. Проследява се и крайната северна стена на сграда № 3, като се следят и двете стени в западната ѝ част, които стиват в северна посока.

6.VII.1966 г. - вторник

Слънчево и топло време.

Работят 39 работника.

Работи се в пространството между двата блока 26 и 27 със сондажи в кв. 79, 78, 77, 82 и 83. В кв. 79 върви стена с посока юг от камъни и парчета тухли. В близост с нея има някакви тухлени съоръжения доста разрушени - подредени цели и парчета тухли. В кв. 77 и 78 излизат много тухли начупени, набити здраво в земята. Кв. 82 нивото е доста високо и засега нищо не се открива. Кв. 83 - в югозападния

му край се открива голямо количество напечали тухли, камъни и парчета керемиди. Работи се и на нов квадрат 87, за да се проследи на юг крайната оградна стена на сграда № 3 с посока север-юг. В близост с тази стена, на около 0.30 м. западно от нея, в северната част на сграда № 3 се откри едно парче от хромел и една глинена лампа. В района на бл. 26 ↗ северно от него продължава следенето на крайната северна стена на сграда № 3.

6.VII.1966 г. - сряда

Слънчево и топло време.

Работят 46 работника.

Проследява се крайната северна стена на сграда № 3. Продължава работата и в пространството между блок 26 и 27 по квадратната мрежа.

В 13.30 ч., при работата по проследяване на стена М /вж. плана, западно от сграда № 3 край западното лице на стената, непосредствено до нея се откри правилно поставено до стената гърненце с една дръжка, покрито с глинен похлупак. Кирката на работника засекна похлупака. При вдигане на отчупения от него фрагмент се установи, че гърнето съдържа покрити със зелена патина монети, размесени с пръст. Монетите запълваха гърнето до 2/3. Съдът бе очистен от пръстта около него. Пръстта е съвсем черна, не съдържа никакви останки от керамични или други материали. Направи се опит да се заснеме находката на място с похлупака и след изваждането му, но изкопът покрай основите на стената, където се намери гърнето не е осветен, а и пръстта както наоколо, така и полепналата по гърнето не позволяват да се открие добре находката.

Глиненият съд беше силно просмукан с влага и много крехък. Освен напечето, което може би бе поупувано и от тежестта на пръстта, отчупи се и част от ръба на устието. На едно място се отрони и част

от външната повърхност, а впоследствие там гърнето се проби. Гърнето се намери на дълбочина м. от горната повърхност на стената до него. След изчистването и изследването на тази стена ще се провери, на каква дълбочина под старото ниво е било заровено.

При изсипването на съдържанието на гърнето се установи следното: на дъното му са прилепнали остатъците от материя, в която са били поставени монетите. Тази материя е просмукана с меден окис. Доколкото е просто око може да се установи, това е доста тънко лито платно. От същата материя се намериха късчета от $1/2$ см.² и около самите монети, а на няколко монети бяха залепени и по-голями късове.

На дъното на съда лежеше плътно спено от оксидацията ядро от доста голям брой монети с почти еднакви размери и, както изглежда от тези по повърхността, предимно от император Гордиан. Над тях размесени с пръст можаха да се преброят 165 монети, всички покрити със зелена оксидация - неблагоприятна патина. Някои от тях са спени по две и повече заедно. При първо преглеждане бяха разчетени монети на Александър Север, Максимиан, Гордиан. Находката съдържа няколко монети с образи на императрици. Въпреки оксидацията личи, че голяма част от монетите са сребърни.

Гърнето има охравокеремиден цвят на повърхността, добре спечено, с равен светло-керемиден цвят. То има яйцевидно тяло с плоско дъно, леко конкавно в средната част, със слабо изпъкнала пъпка в центъра. Ръбът на устието е леко надобелен, извит навън и образува по вътрешната си страна легло за капача.

Ведната под ръба на устието излиза плоска канелирана уховидна дръжка, която се прибира към рамото на съда. По долната част на рамото на съда минават три плитко вдълбани хоризонтални пръстени. Височината на съда е 14.5 см., диам. на устието-11.5 см., диам. на дъното - 7.5. Капачето има керемидено-червен цвят, като горната му повърхност е доста очернена. То има форма на широко отворен конус,

който завършва в горния си край с кръгла отрязана с нишка дръжка. Диаметърът му е 14 см.

7.VII.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 46 работника.

Продължаваме разкопаването на сграда № 3, като следиме северната стена и търсиме ъгъла на сградата /северозападния ъгъл/. Работи се и по западната стена на сграда 3 и оградната стена откъм запад която продължава в южна посока в пространството между двата изкопа за блокове 26 и 27.

Работи се и в квадрати № 78 и 83 - голямо количество нападали набити в земята тухли и керемиди. В квадрат 79 продължава стената от камъни върху кал в южна посока към квадрат 73, където в южната част на квадрата беше хваната такава стена, но тя прекъсваше. Сега се вижда съвсем ясно, че на това място тя е била разрушена и продължава в квадрат 79. В квадрат 77 излизат много тухли, керемиди и речен камък, набит здраво в земята.

Чистят се и разкопаните стени на сграда 3. Керамиката се мие, ситнира и описва. Една група работници търси зарития от булицзера капител северно от изкопа на блок 26.

8.VII.1966 г. - събота

Слънчево време.

Работят 44 работника.

Привършва работата в сондажите на квадрати 77, 73, 82, 83, 78, 79, като те се изчистват и оформят с правилни изкопи. Завършва и работата по разчистване на северната стена на сградата, където не можахме да хванеме ъгъла северозападния, поради това, че там е минал изкоп за модерен канал и стената е разрушена и пресечена.

Продължава следенето на западната оградна стена в южна посока

На запад от нея са стругани голямо количество тухли и керемиди.

Група работници търси капитела, заровен от булдозера, северно от изкопа на блок 26.

11.VII.1966 г. - понеделник

Слънчево време.

Работят 46 работника.

Завършено е разкопаването на сграда № 3, като сега се почи-
ват стените и в помещение II се сваля пластъ^{та} от тухли и керемиди,
набити в земята, след което е направена снимка на помещението (север-
ната му част) в това положение. В него е разположена една колона,
която лежи на тухли, от които съдим за нивото на пода в това поме-
щение и сваляме насипа съобразно с това ниво.

Продължава следенето на крайната ограда западна стена в
шпа посока.

На 5 метра северно от крайната северна стена на сграда № 3
се правят сондажи, за да се провери терен^{ът} около сградата.

12.VII.1966 г. - вторник

Слънчево време.

Работят 43 работника.

Работи се в сондажите северно от сграда № 3, ³Засега сме
много високо, поради което и материалите са оскъдни и няма следи от
стени или някакви съоръжения. Сграда № 3 е разкопана изцяло, помеще-
ние № II е свалено на нивото на пода, в помещение III се чистят
нападалите тухли и керемиди и след снимка на това помещение ще го
сваляме на нивото на пода. Работи се в квадрати № и
един сондаж в източна посока на пространството между двата блока 26
и 27. Една група търси капитела северно от блок 26.

Керамиката се мие, ситнира и описва.

13.VII.1966 г. - сряда

Слънчево време.

Работят 46 работника.

Продължава работата в сондажите северно от сграда № 3. Още сме на доста голяма височина и нищо не се открива.

Разчиства се помещение № III на сграда № 3 нападалите тухли и керемиди в помещението. При изваждане на тухлите и почистване бяха открити железни части от кола.

В сондажите северно от сграда 3 бяха намерени две монети и едно пръстенче.

:14.VII.1966 г. - четвъртък

Слънчево време.

Работят 42 работника.

Работи се в сондажите северно от сграда № 3, в които не се забелязват никакви следи от съоръжения. Достигнали сме на дълбочина 0,80 м. Ще слеземе още около 0,30 м. и ще прекратим работата в тях.

Сграда № 3 е напълно разчиствена и готова за описание. Западно от нея се почиства и оградната стена с посока север-юг, пресечена от север от канал - модерен.

Работи и една малка група за изравняване терена на култовата сграда и сграда № 2.

15.VII.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 48 работника.

Продължава работата в сондажите северно от северната стена на сграда № 3. Засега в тях не се открива нищо.

Продължава и работата при култовата сграда. Завършена е работата по шкарта, работи се между к.с. и сграда № 2, където напълно е много беден.

16.VII.1966 г. - събота

Слънчево време.

Работят 43 работника.

Работи се между к.с. и сграда № 2, за сваляне на насипа и изравняване на терена между двете сгради.

Продължава работата и в сондажите, която е към завършване. В 2-та най-източни сондажи започват да излизат парчета тухли и керемиди. Вероятно има някакви съоръжения извън сграда № 3. Засега нищо не може да се каже, защото сондажът е доста плитък. В тези 2 сондажа ще продължи работата и свалянето на по-голяма дълбочина.

18.VII.1966 г. - понеделник

Слънчево и топло време.

Работят 42 работника.

Работи се на култовата сграда - прави се шкарп и се сваля насипът между сграда № 2 и култовата сграда.

Северно от северната стена на сграда № 3 привършваме работа в сондажите, в които не се откриха никакви следи от стени или някакви съоръжения. Материали оскъдни, керамика проста - предимно подемна и в най-горния пласт, насипан вероятно от булдозера.

19.VII.1966 г. - вторник

Слънчево време.

Работят 43 работника.

Продължава правенето на шкарп от западната страна на култовата сграда и сваляне на насипа между ^{нез} ~~нез~~ и сграда № 2.

Бяха открити в близост с култовата сграда западно от южния край на западната стена, два скелета, положени един до друг.

Подробно описание на това погребение е направено при описанието на култовата сграда.

20.VII.1966 г. - сряда

Разчиствена е вече цялата северна и западна част на стора
№ 3.

В северната си част помещение № 1 има същото устройство на
стените, както и в южната. От североизточния ъгъл към изток стена-
та е запазена в суперструкция само на 0.50 м. /мерена по вътрешното
лице/. След това към изток тя е запазена на 1.50 м. само с послед-
ния най-долен ред камъни на субструкцията.

Ъгълът е оформен с тухли. Прави впечатление, че на 0.60 м.
от ъгъла северната стена на помещението има доста различна структу-
ра от южната /вж. снимката/. Тя е изградена от доста едри камъни и
по вътрешното лице, на ниво, на което плочата и западната стена на
същото помещение имат гладко обработени лица и тухлена зидария при
тухлите, северната стена се издава навътре на места с неправилна
зидария, а само на едно място централната част има същата зидария,
както останалите. Хоросанът има примес на едро чукана тухла в много
по-голямо количество, отколкото в останалите. Изглежда, че тази
стена е допълнително направена. В източния си край тя се хваща за
тухлената зидария, оформяща ъгъла, а в западния си край опира в
западната стена, като до самия ъгъл е градена от камъни, докато
западната стена на 0.50 м. от вътрешния ъгъл е оформена с тухли.
Тухлите минават в дебелина на връзката ѝ със северната и оформят
североизточния ъгъл на помещение 2. При това на нивото, на което
западната и южната стени на помещение 1 са изравнени с дебел хоро-
санов пласт, по северната стена такова нещо не се забелязва. Тя има
дебелина 0.52 м., вътрешната ширина на помещение 1, мерено по север-
ната стена е м.

При разчистване на връзката на северната и западната стена
на помещение 1 не личи добре конструктивно захващане.

Западната стена на помещение 1 има добре загладено вътрешно

лице, запазена е на същата височина както и южната и не се отличава от нея.

Във вътрешността на северната част на помещение 1 не се откри нещо особено характерно. Близко до една от стените се намери фрагмент от дебела 0.10 м. мраморна плоча - вероятно част от праг.

Западната стена на помещение 1 е запазена почти на 3 м. от ъгъла към юг, а вътре в изкопа на блок 26, където булдозерът е унищожил ниско всички стени субструкцията на цялата стена се проследява.

Помещение № 2 - поради различната ориентация на strada 3 и изкопа за блок 26 значителна част, повече от 1/3 от помещение № 2 остава северно от северната линия на блок 26. Вътрешното разстояние между североизточния ъгъл и северозападния е 8.04 м. Западната стена е запазена в суперструкция на ^{проектирване на} 3.50 м.

В градежа на стените на това помещение също се забелязват известни различия. Северната стена непосредствено на 0.80 м. от североизточния ъгъл е градена по същия начин, както в помещение № 1. При това тя продължава в западна посока като има конструктивна връзка със западната стена на помещение 2. При ъгъла между северната и западна стена се забелязва някаква поправка. Западната стена на помещение 2 е по-правилно оформена по лицевата си страна, но все пак се отличава от градежа на югоизточния ъгъл на strada № 3. В помещение № 2 се откри четириъгълна зидана колона. Нейният постамент, изграден също от тухли, маркира навярно нивото на пода. Той има размери 0.70 /изток-запад/ на 0.90 /север-юг/. От самата колона се запозени два реда тухли и три пласта хоросан. Хоросанът е бял както спойката на първоначалните стени. Колоната е квадратна със страна 0.58 м. като към север и към юг банкетът ѝ е по-широк. Тя отстои на 3.13 м. от северната стена, на м. от западната и м. от източната. При северозападния ъгъл на колон. 3.13 м. при североизт. 3.21 м.

Към изток и запад от тази колона не се откриват други, а на юг помещението е дълбоко унищожено.

На нивото, на което са запазени стените на помещение 2, може да се предположи вход на северната стена, непосредствено до северно-източния ъгъл, където един отвор широк 0.91 м. е изравнен под тухлената зидария при ъгъла, а по на запад е хоросан и малки късчета керемиди.

По южната страна на сградата не може да се улови югозападния ъгъл на помещение 2. Вътре в очертанятия на изкопа за блок 26 е унищожено изцяло и всяка следа от субструкциите на западната стена. Поради това не беше ясно, дали двете стени, които пресичаха трасето на блока по на запад принадлежат на същата сграда.

При проучването на северната част на сградата се установи, че към запад тя има трето помещение. От него може да се проучи северозападната му по-голяма част.

Помещение № 3. Доколкото могат да се установят неговите размери са следните - изток-запад по северната стена 11.70 м. Западната стена е запазена от северозападния ъгъл към юг на 10.80 м. Източната стена е запазена в суперструкцията на 5.70 м., но на юг от нея няма никаква следа. Разстоянието от северноизточния ъгъл на помещение 3 до западния край на южната стена на сградата е 14.30 м.

21.VII.1966 г. - четвъртък

Дъждовно време. Теренът разкалян и трудно се работи.

Работят 36 работника.

Работи се на култовата сграда - прави се шкари и се сваля насипът между нея и сграда № 2 за изравняване на терена.

22.VII.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 40 работника.

Продължаваме работата по правене на шарпа в западната страна на култовата сграда. Сваля се и насипа между сграда № 2 и култовата, за да може да се изравни терена и се свържат двете сгради. Тъй като сграда № 2 не засяга никакъв строеж се събра комисия да реши нейната съдба. Комисията взе решение сградата да се запази заедно с култовата сграда, като двете сгради се консервират и останат в тревната площ между блоковете.

23.VII.1966 г. - събота

Слънчево време.

Работят 39 работника.

Работи се при култовата сграда, изравняване на терена между нея и сграда № 2. Терена беден откъм материали, поради това, че се намира между двете сгради и не може да се очаква нещо по-съществено.

Северно от сграда № 3 продължават двата сондажа с посока север-изг, на дълбочина 0,90 м. започнаха да излизат камъни, вероятно стена. Разширяваме сондажите и започва работа по стените от каменна зидария.

25.VII.1966 г. - понеделник

Дъждовно време. Вали непрекъснато. Теренът много разкалян, не може да се работи.

26.VII.1966 г. - вторник

Слънчево време.

Работят 39 работника.

Продължаваме свалянето на насипа между култовата сграда и сграда № 2, за да се изравни нивото с това на култовата сграда и

по този начин да се съединят двете сгради, които ще се запазят и консервират. Работи се и северозападно от сграда № 3, където започва нова сграда означена от нас като сграда № 4. На 1.75 от южната стена и на 7.20 м. от западната стена на сграда № 4 се откри гърне, което лежеше в хоризонтално положение върху две плочи, вероятно подова настилка. Височината на гърнето е 0.20 м. а диам. на дъното 0.06 м. В средната си част гърнето се разширява като постепенно се удължава и стеснява към устието, на което се забелязва една изпъкнала хоризонтална ивица - Устието много счупено. След изваждането му се установи, че то е имало дръжка от едната страна и то тя, с която лежеше на плочата, но тя е била счупена по-рано. Гърнето е от червена глина с много примес на пясък. Пръстта наскоро силно овъглена. След изваждане на гърнето съдържанието му беше основно прегледано, но не се откри нищо съществено. То беше пълно с пръст, в която се откриха малко въгленчета и няколко овъглени зърна. Вероятно въглените и зърната са попаднали заедно с пръстта от околността, защото насип^ъ на това ниво е осеян с дървени въглени и следи от горяло.

На 0.50 м. от това гърне в близост със стената /южната/ се откри устие на голям съд, заровен в земята. От двете страни на шийката на съда имаше две големи дръжки. Около него бяха намерени много парчета от съдове.

В югозападния ъгъл на сградата бяха открити ~~4~~ 7 монети и 3 до южната стена.

Северозападно от култовата сграда, на 3.50 м. от западната ѝ стена и 1.90 от северната, бе открит гроб, граден от тухли на кал, ориентиран северозток-югозапад. Гробът е дълъг 1.76 м. и е изграден от 5 тухли /с размери 30/34; 29/30; 34/35¹/₄/, поставени направо върху пръстта-хоризонтално.

От северната и южната страна има вертикално наредени тухли и керемиди /от северната част - 2 тухли и 3 керемиди, а от южната- запазени 3 тухли/. При разкопаване на насипа са съборени другите тухли, оградящи скелета. Скелетът лежи по гръб, с глава към югозапад. При изваждане на костите се оказа, че липсва единият крак. Около скелета и гроба не се откриха никакви материали.

27.VII.1966 г. - сряда

Слънчево време.

Работят 36 работника.

Започваме усилена работа северно от сграда № 3, където се очертава една доста голяма сграда, която означихме с № 4. Западната ѝ стена е дълга 3.70 м., след което взема източна посока.

Сградата е разположена ^в посока запад-изток. Засега е открито едно помещение, означено от нас като помещение 1, в което се забелязват много тухлени съоръжения. Стените продължават в източна посока. Работи се и при култовата сграда. Завършва се шарпане ^{та} и се сваля насипът ^т между сграда № 2 и култовата.

28.VII.1966 г. - четвъртък

Слънчево време.

Работят 39 работника.

Продължаваме работата по разкриване на сграда № 4, която продължава в източна посока. Разкрито и почистено е първото помещение на сградата. ³ Започва работа в друго помещение, което означаваме като помещение № 2.

Завършва работата ^{по} и изравняване на терена между сграда № 2 и култовата сграда.

Находици - малко керамика и 5 монети от помещение 2 на сграда № 4 и от култовата сграда.

29.VII.1966 г. - петък

Слънчево време.

Работят 35 работника.

Работи се по разкриване на сграда № 4 в помещение № 2, където също както в помещение № 1 излизат доста тухлени съоръжения и керамика. В помещение № 1 бяха открити и цели съдове - един голям съд, много натрошен и едно малко гърненце с трилистно устие. Гърнетата бяха прибрани и внимателно прегледана пръстта в тях, в която не се откри нищо - вероятно тя е от насипа. Освен това на 2.30 м. от източната стена на помещение № 1 бе открита и част от хромел.

30.VII.1966 г. - събота

Слънчево време.

Работят 34 работника.

Продължаваме работата на сграда № 4, помещение № 2. Сградата продължава в източна посока и се очертава още едно помещение, което означаваме като помещение № 3.

1.VIII.1966 г. - понеделник

Слънчево време.

Работят 27 работника.

Работи се по разкриване на сграда 4, помещение № 3, което е дълго 14.10 м., но сградата не свършва дотук, а продължава на изток.

Сваля се насип^{ът} в помещението и се разкриват съоръженията в него.

2.VIII.1966 г. - вторник

Слънчево време.

Работят 27 работника.

Продължаваме разкриването на сграда № 4, от която вече са разкрити 40 м., но тя продължава в източна посока и се разкрива още

едно помещение, което ще означим като помещение № 4. Сградата продължава, но работата трябва да се прекрати, поради това, че тя върви под терена на ТКЗС-то, засаден с лалета, чиито луковници не са извадени и не можем да копаем натам. Спираме работата и отпускаме работниците, като остават 7 души за почистване и довършване на разкритите досега сгради.

3.VIII.1966 г. - сряда

Слънчево и горещо време.

Работят 7 работника.

Работи се по разчистването и довършването на работата на сграда 4 и оформяне на насипа и терена при култовата сграда и сграда № 2.

ОПИСАНИЕ НА КУЛТОВАТА СТРАДА

Страдата се състои от 4 помещения, разположени по дългата ѝ ос, север-юг. Номерираме ги от юг към север от I до IV. Четвъртото помещение е разпределено на четири правоъгълни камери, конструктивно свързани с неговите стени и означени от нас:

а - в северозападния край

б - в североизточния край

в - в югозападния край

г - в югоизточния край

Към помещение II от изток и от запад е разположена по една полукръгла конха, западната означена като V, източната - VI.

Помещение I

Помещението има правоъгълна форма с вътрешни размери: северна стена - 5.30 м.; южна стена - 5.25 м.; източна - 3.10 м.; западна - 3.15 м.; дебелина на стените: северна - 0.95 м.; южна - 0.85 м.; източна - 0.80 м.; западна - 0.80 м.

Стените на помещение I са запазени на различна височина. При разкопаването сме слезли на около 0.25 м. под горния край на слабо издадения банкет, от който започват субструкциите. Досега не е направен сондаж за установяване дълбочината на основите. Доколкото техният градеж личи по тези 0.25 м., които са разкрити, те са градени от сравнително дребен речен камък, споен със здрав сиво-бял хоросан с неравномерна структура /да се вземат проби/. Банкетът е широк около 0.05 м. Над него стените са градени от тухли и хоросан. Размери на тухлите: 0.31 м., дебелина 0.06 м.

0.29 м., дебелина 0.05 м.

0.33 м., дебелина 0.05 м.

При сегашното състояние на горната повърхност на стените на помещение I не може да се хване цяла тухла. Хоросанените пластове между

Тухлите имат дебелина 0.045 м., 0.035, 0.03 м. Там, където повърхността на стените е добре запазена, хоросанената fuga е добре загладена, така, че образува гладка повърхност с лицето на тухлата, като го покрива отчасти. След това fugите са подчертани с острие /виж снимките на детайли от градежа/.

На южната стена на помещение № I в средната част на стената са запазени три реда тухли и хоросаненото легло над тях общо 0.30 м над банкета. На западната стена са запазени два реда тухли с хоросан над тях - около 0.22 м. височина над банкета. Най-добре запазена е северната стена - почти изцяло с 3 реда тухли. Най-дълбоко унищожена е източната стена - до банкета, освен в северния ѝ край.

Дебелината на стените е запазена навсякъде, освен в юго-западния край, където ъгълът е разбит отвън на дълбочина повече от 0.50 м. под банкета.

Хоросанът на суперструкцията има сиво-бял цвят с единични дребни парченца тухла, много здрав /да се вземе проба/. Към юг източната и западната стени на помещение I се издават пред южната стена, образувайки конструктивно свързани пиластри с размери: юго-източен пиласър - 0.80 м. /по линията север-юг/; по линията изток-запад - 0.90 м.; югозападният пиласър е разрушен до най-долната част на субструкциите си, но той е имал вероятно същите размери.

Един пиластров капител е отвлечен от булдозера на около 30 м. източно от сградата. Той има следните размери:

височина	ширина
----------	--------

По необработената страна дължината му е: Твърде е възможно този капител да произхожда от единия от южните пиластри на култовата сграда.

Помещение II

То представлява почти квадрат с малка разлика в размерите на страните, така че е по-дълго по посока изток-запад. Вътрешните размери са следните:

Стената, която го отделя от съседното към север помещение е дебела 0.92 м.; стените, които го отделят от източната и западна конхи са дебели 0.68 м.

Най-високо запазена е стената, която го разделя с помещение I. Останалите стени са запазени най-много до три реда тухли над банкета. И тук прави впечатление, че стените са разрушени почти почти на едно изравнено ниво. По вътрешното лице на северната стена е добре запазена хоросановата замазка с очертани с плитки вдълбани линии дуги. Непосредствено под тухлената зидария се издава на 0.05 м. неравен банкет, от който надолу започва субструкцията от речни камъни.

Към изток и запад от помещение II се издават конхиите, означени на плана с V и VI.

Помещение V

То има следните размери:

*източна стена - 5.10 м; към абсидата - 2.80 м
дебелина на изт. стена - 0.90 м
дебелина на дълговидната стена - 0.92 м*

Стените са запазени до три реда тухли над банкета, като дълговидната стена е прерязана косо на две места за модерен водопровод. Дебелината на дълговидната стена е 0.92 м.

Помещение VI

Размерите му са:

*изт. стена - 5.10 м; към абсидата - 2.80 м.
дебелина на източната стена - 0.90 м.*

Дебелината на дълговидната стена е също 0.92 м.

Помещение III

То има вътрешни размери:

дължина на селеният:
източна - 5.75 м, западна - 5.73 м
северна - 5.75 м, южна - 5.70 м
диагонали - си - юз - 8.07 м; сз - юн - 8.11 м
дебелина - северна - 1.30 м; южна - 0.93 м; източна - 0.92 м; западна - 0.91 м

Източната му и западната му стена са дебели над банкета 0.92 м. Те са запазени на различна височина, най-много до 4 реда тухли, а на места са унищожени до началото на субструкцията. Вътрешната линия на източната и западната стени следват линията на съответните стени на помещение II, а външната линия е съответно по на изток и

по на запад, поради това че тези стени са по-дебели, отколкото стените, които отделят помещение II от конхите. Северната стена има дебелина 1.28 м., а банкетът към помещение II е широк 0.10 м. Северната стена е също унищожена до подложката на първия ред тухли. В западната стена на помещение III при северния край на външното ѝ лице на нивото на тухлените редове е вграден голям къс от обработен камък, който с гладкото си лице сформира външното западно лице на стената, а с неправилната си стъпена част влиза в дебелината на стената. Непосредствено до него личи леглото на друг подобен изваден блок. Около тях във вътрешността на стената пространството е запълнено с поставени в различни посоки късове тухли. Въпреки, че не се забелязва разлика в хорсановата спойка на съседния къс редовна тухлена зидария в този пункт от стената, възможно е този ъгъл да е претърпял поправка.

Подобни неща се забелязват в северния край на източната стена на помещение III, пак по външната половина на зидарията на стената. От тук на нивото, на което по на юг се явяват правилни редове тухлена зидария при ъгълът в хорсана личат остатъци от изкъртени камъни и парчета тухли и по-дребен речен камък.

Помещение IV

Като цяло помещение IV е най-ниско разрушено. Само на места са запазени части от първия и тук-там от втория ред тухли. Останалите стени са на нивото на основите, а по външното им лице са изкъртени камъни от субструкцията.

По външните си очертания източната и западната стени на помещение IV правят отстъпи навътре с по 0.40 м. На нивото, на което е запазено помещение IV, то всъщност не представлява единно пространство, а е разделено на четири камери с правоъгълна форма, ориентирани по дългата си ос изток-запад. Стената, която го отделя

от помещение III е необичайно дебела - 1.28 м. Източната и западната стени имат дебелина 0.92 м., а северната заедно с банкетите на субструкцията е дебела 1.34 м. Наверно без банкетите и тя е била със същата дебелина, както отделящите III и IV помещения. Камерите имат следните размери: /виж 11.V.1966 год./

Стеничката, която отделя двете източни от двете западни има дебелина 1 тухла - 0.37 м. От нея над субструкцията е запазен и то не изцяло първият ред на тухлената зидария. Стеничката, която отделя двете северни от двете южни камери има дебелина, получена от тухла и половина - 0.52 м. И тук е запазен един ред от тухлената зидария и то само между двете западни камери.

Вътрешността на камерите бе изчислена в четирите камери до 0.50 м. под банкета, от който надолу започва субструкцията. По-късно изчистихме югозападната камера до 0.60 м. под банкета. На това ниво пръстта беше чиста, с черен цвят, и в нея се намериха само 3 фрагмента от стена на амфора и къс от железен пирон.

Югоизточната камера изчистихме до под субструкцията на стените. Установи се, че основите са дълбоки 0.90 м. и стъпват в чиста жълта глинеста пръст с последния най-долен ред. Те са изградени от сравнително по-едри речни камъни и здрав хоросан, примесен с едри късчета чукана тухла, но с основен жълтеникавобял цвят. В целия насип, който запълваше тази камера се откриха само един фрагмент от керамичен съд и две малки кости, вероятно от агне.

Външните размери на помещение IV са: посока север-юг, мерено от отстъпа към север - , посока изток-запад, при началото на отстъпа - , при външното северно лице - .

Освен вероятните поправки на северозточния и северозападния външни ъгли на помещение IV, от изток и от запад към помещение I са прибавени допълнителни стени. При външните ъгли между източната и западните стени на това помещение и началото на дълговидната стена

ясно се откроява фугата между основната и допълнителната стена и тази фуга се проследява по цялата им дължина. Тази допълнителна стена върви и покрай пиластрите към юг и обикаля като ги включва в плътна зидария, която запълва и пространството между двата пиластъра и пред тях. Източната допълнителна стена е дебела 0.85 м. Тя е градена от различни по размер речни камъни, някои трошени. Слойката е сивобял хоросан, но в една част от нея, която се издига над банкета на зида на основната сграда с 0.28 м. е устребен розов на цвят хоросан с едри късчета тухла. И в тази по-висока част на стената тя има същия строителен материал - камъни от различна големина.

Западната прибавена стена има дебелина 0.92 м. В запазената си част при ъгъла със стената на западната конха тя е оформена отвън с късове от големи дялани каменни плочки с дебелина 0.18 м., поставени с гладката си част, а неравните им отчупени части са навътре с късове от тухли със същия розов хоросан. Южният край на западната прибавена стена е напълно унищожен, като са извадени и камъните на субструкцията, но вероятно и той е излизал пред пиластъра.

Доколкото може да се установи сега, особено при разрушения западен пиластър, крайната южна стена на сградата не е конструктивно свързана със сега запълненото пространство между двата пиластъра. То е изравнено с дебел пласт хоросан, малко над нивото на банкета на първоначалната южна стена на сградата. Вероятно над този хоросан са лежали каменни блокове, изравняващи някакъв праг. Това хоросанено заливане се издава на 0.84 м. от банкета, след което се образува един ръб, стената продължава към юг с още 0.36 м. В хоросановия пласт са вградени и малки късове от бял и сивобял мрамор. На нивото на което е запазена първоначалната южна стена на помещение I сега не личи мястото на входа. Но над запазените тухли от 3-тия ред следва 0.06 м. хоросанова замазка, в която личат леглата на четвърти ред тухли и над която може би е лежала прагова плоча.

Никъде по стените на сградата не е запазен четвъртият ред от тухлената зидария. В хорсановото легло, което на места е запазено над 3 ^{те} реда тухли не се откриват ясно леглата на 4 ^{те} ред тухли, но не личат и легла на камъни, ако допуснем, че сградата е градена в *opus mixtum* с 3 реда.

19.VII.1966 г. -

При почистване на терена около култовата сграда западно от южния край на западната стена се откриха два скелета на възрастни индивиди, положени много близо един до друг. Скелетите лежат по гръб с глави на север. Скелетите са в сравнително добро състояние. Черепите са разбити и напълнени с пръст. Главата на източния скелет лежи малко по на север от тази на западния. При това сега тя се е смъкнала към дясното рамо и обърната към запад. Ключиците са разместени, а ребрата и гръбначният стълб - в правилно положение. Костите на дясната ръка са изпънати покрай трупа. Костите на лявата ръка липсват, вероятно унищожени при изкопите за ваене на камъни от югозападния силно разрушен ъгъл на сградата.

Ребрата са смазани и запазените им части са в правилно положение. Правилно е ~~и~~ положението и на тазовите кости и дългите кости на краката. Костите на пръстите на краката бяха съвсем изгнили и натрошени.

Западният скелет лежи съвсем близо до източния. Неговият череп е запазил правилното си положение, но лицевата част е разрушена. Гръбначният стълб, ребрата, тазовите ^{кости} и костите на краката, лежат правилно. Долната част на краката е на една линия с тези на другия скелет. Общо взето дългите кости на западния скелет изглеждат по-грацилни, а целият скелет е по-малък.

Над костите не се откриха никакви предмети. Не се откриха и следи от каквото и да е гробно съоръжение.

Западен скелет 1.58 м., източен 1.63 м.

Краят на стъпалата към юг достига линията на южното лице на сградата.

По всичко изглежда, че двата скелета са поставени едновременно в обща гробна яма. Не се откри след вдигането на костите никаква подложка на дъното на ямата, нито каквото и да е покривно съоръжение. Размерите на ямата не можеха да се установят, тъй като насипът, в който е врязана и този, с който са покрити погребаните има еднакъв характер. Не се намериха никакви предмети, нито монети и след внимателното преглеждане на пръстта под скелетите. В пръстта между костите се откриваха дребни късове хоросан, попаднали заедно с насипа и няколко малки фрагмента от керамични съдове.

Двойното погребение е разположено на 1 м. от първоначалната западна стена на сградата и съвсем близо до допълнителната стена, която тук е дълбоко разрушена.

По отношение на нивото скелетите лежах само на 0.20 м. под нивото на банкета на първоначалната стена на сградата.

Костите на скелетите, доколкото са запазени са изцяло приобрани.

С оглед на това, че в бъдеще около сградата може да се открият и други погребения, означаваме гроба с № 1.

Описание на сграда № 4

Сграда № 4 е най-северната от досега разкритите стопанско-домакински сгради на комплекса. Тя е ориентирана по дългата си се изток-запад и представлява верижна постройка, съставена от няколко помещения. Досега са напълно разкрити три от помещенията и началото на четвърто. Към изток сградата продължава в терен с ~~несъщ~~ наседения на близкото стопанство за цвѐта, където за сега не може да се работи.

Изцяло разчистена е вътрешността на първо и второ помещение, продължава разчистването на следващите към изток.

Стени от сграда № 4 бяха открити при сондажи за проверка на околния терен. По цялото протежение на разкритите части на сградата стените са запазени не по-високо от 0.30, 0.40 м. над нивото на подовите настилки вътре в сградата. Те се откриха на 0.70 м. под нивото на околния терен. Стените са градени от речен камък и късове тухли със спойка от кал. Камъните имат различна големина, срещат се и късове от ломени камъни. Направен е опит да се подредят по лицата на стените по *едри* камъни, като междинните са запълнени с късчета тухли. Във вътрешността на стените са употребени и доста дребни речни камъни. Изобщо прави впечатление грубият градеж, нееднаквата дебелина на стените. Тя се движи между 0.65 и 0.75 м., а на отделни места изтъняват до 0.50, докато на други запазените части на стените са се разпаднали и изглеждат по-широки.

Входовете, където се установяват, са грубо оформени с натрошени късове тухли или по-големи и цели. По градежа си сграда № 4 рязко се отличава от сграда № 3.

Номерацията на помещенията е направена от запад към изток.

Помещение № 1 има вътрешни размери: дължина на северната стена - 11.20 м.; дължина по южната стена - 11 м.; ширина по западната стена - 3.70 м.; ширина по източната стена - 3.80 м. Диагоналите на помещенията са: си-юз - 11.90 м., сз-юи - 11.60 м.

На южната стена има три входа разположени както следва: най-западният отстои на - 1.40 м. от вътрешния югозападен ъгъл. Отворът на този вход е 1.12 м. Западната страница е доста разрушена, но източната е по-добре запазена и е оформена с тухли. За прег на пода служат три големи къса тегули, поставени с конкавната си страна надолу, сега натрошени. Вторият вход отстои от първия на 2.90 м. Отворът му е 1.03 м. Добре запазени са и двете страници, оформени с

тухли. Праг не е запазен. Третият вход отстои на 3.28 м. от втория. Неговият створ е 0.95 м. По-добре запазена е източната страница, оформена с тухли. На мястото на прага има една тухла само. От източната страница до вътрешния външтен ъгъл на оградата разстоянието е 0.58 м.

Във вътрешността на помещението има останки от настилки от тухли и различни съоръжения. Освен това на няколко места са нападали тегули, някои почти цели, натрошени, напукани на местата, на които лежат. В югозападния ъгъл, непосредствено до западната стена са запазени две тухли, които бележат нивото на настилката на пода. Срещу първия вход на 1.13 м. от него и на 0.88 м. от западната стена са запазени останките на правоъгълно тухлено корито - № 1 с размери: 0.91 м./0.91 м. Това са размерите на дъното на коритото, което е постлано с 6 цели и три къса от тухли. Тухлите сега са почти всички напукани и разрушени. Те имат размери 34.5 x 29 см., 33 x 29 см. Тези тухли са преупотребени тухли, тъй като личат следи от хоросанова спойка по повърхността им. Отстрани коритото е било оформено с изправени на ребро забити в земята тухли. От тях са запазени два къса по ширината му страна и един по западната.

Източно от коритото в средната част по ширина на помещението лежат две тегули със засблени краища, сега натрошени на място. Една тегула с вертикален ръб е поставена с ръбовете нагоре непосредствено до западната страна на помещението. До нея към юг и до северната е правилно поставена една тухла. И двете лежат на нивото на пода и не изглеждат случайно паднали там.

На 3.40 м. от западната стена в пръстта над пода лежат няколко разноформени камъни, от които трите изглеждат поставени в една редица, а останалите са пръснати без ред. Може би това са останки от подложката на някаква подпорна колона, тъй като са разположени по дългата ос по средата на помещението. По на изток, на 3.25 м. от

източната стена на помещението също има няколко камъка, без да личи някакъв ред в положението им.

На равно разстояние от тези две групи камъни в напречната ос от втория вход към север също има нападнали керемиди като освен късовете от тегули една натрошена на три полуцилиндрична керемиди лежи по дългата ос на стралата, сякаш е паднала от билото на покрива.

Среду втория вход, но малко по на изток стоят останките на второ корито. Може би то е било квадратно, настлано с четири тухли, които и сега лежат на едно ниво. От страничните му стени са запазени един къс от тукла на ребро откъм юг и един къс от керемиди откъм запад. Но към изток непосредствено до коритото са поставени четири други тухли, но по-ниско. Те или са оформили правоъгълно корито заедно с другите, или са част от настилка.

Правилно поставени тухли от настилка се срещат и по изток, единични или по две-три.

Трето корито е имало в източния край на помещението на 1.05 м от източната стена. От него са запазени части от дъното и от страничните стенички. Над него лежи насип от натрошени тегули.

Помещение № 2

Размери: дължина на северната стена - 11.38 м.; дължина на южната стена - 11.21 м.; ширина по западната - 3.90 м.; ширина по източната - 3.90 м.; диагонал сз-юи 11.68 м.; диагонал из-си - 12.10

Южната стена на това помещение е засегната в средната си част и към изток от булдозера, който е правил изкопа за блок № 26. Вътрешността на помещението е осеяна с натрошени керемиди, а под тях личат тухли от настилки или други съоръжения.

От входовете, които също са били разположени на южната страна е запазен само най-западния и то само западната му страница, оформена с тухли. Тя се намира на 2 м. от югозападния вътрешен ъгъл на помещението № 2.

В западната част на помещението са запазени останките на квадратно корито с дъно от четири тухли и изправени стени, запазени откъм южната страна. Непосредствено до него откъм изток през цялата ширина на помещението е запазена нещо като пътека от неправилни късове тухли и керемиди. Тя е насочена от входа към вътрешността на помещението. Коритото е изградено на 1.20 м. от западната стена на помещението 2.

В източния край на помещението на 1.80 м. от източната стена са запазени останките на друго корито. Изглежда, че първоначалното му тухлено дъно е било натрошено, та в средата е сложена голяма тухла. Запазени са отредците го от юг тухли и отчасти тези от запад.

В пространството между двете корита не личат останките от друго. Навсякъде над нивото на пода има късове от покривните керемиди.

Помещение № 3

Размери: дължина на северната стена - 14.25 м., дължина на южната стена - 14.40 м., ширина по източната стена - 3.90 м., ширина по западната стена 3.85 м., диагонал сз-юж \approx 14.80 м.; диагонал из-си - 14.85 м.

След вдигането на насипите от пръст над помещението се открива плътен пласт от натрошени тегули и *imbrices*. Помещението има четири входа, разположени от запад към изток. Най-западният отстой от вътрешния югозападен ъгъл на 2.10 м.; отворът му е 1 м. Вторият вход отстой от първия на 2.58 м.; отворът му е 1 м.; третият отстой от втория на 2.50 м. с отвор 1 м.; четвъртият от третия $\frac{1}{2}$ - на 2.45 м. с отвор 1 м.; от източната страна на четвъртия вход до югоизточния ъгъл на помещението $\frac{1}{2}$ на 1 м.

Страниците на входовете са всички оформени с парчета тухли, а праговете са послани с парчета от тегули.

Помещението изглежда по-късно е било разделено на отделения чрез някакви съвсем ^{зрубо} оформени стени, от които сега са останали само на долния ^Тред сивозеленикави шуплести камъни. Първата преграда отстои на 3.70 м. от западната стена на помещението. Тя е поставена така, че отделението остава с един вход.

Няколко разпръснати камъка от една евентуална втора преграда отстои на 4.30 м. от първата. И това второ отделение е оставало с един вход от юг.

Между третия ^и и четвъртия ^и вход се забелязва началото на друга преградна стена, непосредствено западно от четвъртия вход.

При вдигането на късовете керемиди се откриват изградените в помещението съоръжения. На 0.85 м. от западната стена по средната дължина е разположено квадратно корито посложено с четири тухли и оградено с изправени ^и на ребро късове от тухли.

Още при вдигането на пръстта над насипа от керемиди в това помещение се откриваха малко различни материали и много монети. След занемането на състоянието на западното отделение на помещение 3 започваме изследване на проникналата между керемидите пръст., вдигане на тухли и керемиди. Оказва се, че тази част на помещението е наситена с керамика и други находки. Намериха се цели смазани гърнета с широки устия, една миниатюрна амфористка, ендодитилна лампа, железен клопатар, жезелни пирони, железен инструмент, монети и др.

В евентуалното второ отделение на помещение 3 не се забелязват останки от тухлено корито. Но на много места на нивото на пода има части от правилно поставени тухлени настилки. На две места в пръстта на пода личеха частите на смазани гърнета. Едно от тях срещу входа в отделението.

В третото отделение на 3 помещение са запазени останки от подови настилки и единия ^Тгъл на корито, на чието дъно е поставена тегула с вертикално изправен нагоре ръб, който служи и за странична стена на

коритото, отвън подкрепено с още късове на ребро.

В източната част на 3-то помещение покрай северната стена са запазени части от настилка. На 1.20 м. от източната стена на помещението 3 е запазено корито, постлано с четири тухли и два къса и ограждено с късове тухли на ребро. Северната му стена отстои на 1.30 от северната стена на сградата.

Помещение № 4 -- отделение първо

Размери: дължина на северната стена 3.30 м.; дължина по южната стена 3.50 м.; ширина по западната стена 3.80 м.; ширина по източната стена /преградна/ 3.86 м. Диагоналите на помещението са: си-юз - 5.30 м.; се-сз - 5 м.

От помещението № 4 е разкрито само западното отделение /отделение първо/ и част от второ отделение.

Първото отделение на южната си стена на 1.58 м. от югозападния ъгъл има вход, широк 1.10. Страниците му са оформени с тухли. В средата на отделението на 1.40 м. от западната и на 1.40 м. от северната стена, почти срещу входа, има бипедална керемида с размери 0.60/0.60 м., ступена на четири нееднакви парчета. От нея на север има наредени парчета от тухли, които образуват нещо като пътека. В югозападния ъгъл на отделението има няколко цели тухли, останки от пода му. Източната стена на отделението, която го отделя от останалата част на помещението № 4, има по-хубав градеж и на места личи хоросан. На 1.96 от североизточния ъгъл на отделението, на тази стена има вход, широк 0.90 м. Страниците му са оформени с тухли. Към запад до входа се намериха забити три парчета от тухли, поставени на ребро. Върху тях бяха паднали две плоскостни цилиндрични керемиди-натрошени.

От второто отделение на помещението № 4 е разкрита една малка част. Северната и южната му страна са проследени на 1.30 и продължават в източна посока в блоковете на ТКЗС. В северозападния ъгъл на

Това недоразкрито второ отделение има 3 тухли от пода му. На 0.80 м от северната стена и непосредствено ^{до} източната страна на преграждащата стена се откри устие от доллум, а около него в пръстта 20 монети, и една желязна пластинка.